

แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

รัชฎาภรณ์ เมืองนาม

มหาวิทยาลัย

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

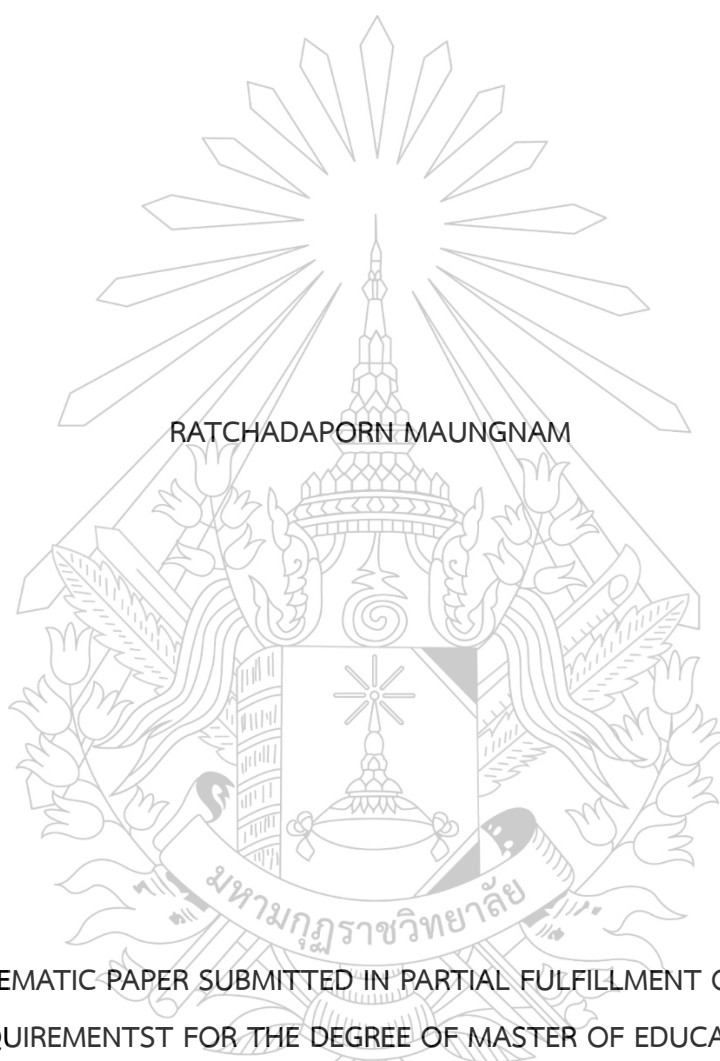
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

GUIDELINES FOR BUDGET ADMINISTRATION BASED ON THE GOOD
GOVERNANCE OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

RATCHADAPORN MAUNGNAM

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTST FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATION ADMINISTRATION

FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อสารนิพนธ์	แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
ชื่อนักศึกษา	สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
ชื่อปริญญา	รัฐาภรณ์ เมืองนาม
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ปีพุทธศักราช	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	2568
	พระครูชัยรัตนกร , ดร.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร , ผศ. ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระครูชัยรัตนกร , ดร.)

กรรมการ

(พระเมธีวัชรารักษ์ , รศ. ดร.)

กรรมการ

(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
ชื่อนักศึกษา	รัชฎาภรณ์ เมืองนาม
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระครูชัยรัตน์นาคร , ดร.

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบด้านการเงิน จำนวนทั้งสิ้น 203 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจนได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงลึก ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test และ F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า:

1) การบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารการเงิน รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล ตามด้วย ด้านการระดมทรัพยากร และ ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดสรรงบประมาณ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

3) จากผลการศึกษาเชิงลึกได้ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้**1) ด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ:** ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอและพิจารณาของงบประมาณ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้**2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ:** ควรสร้างความตระหนักในการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยเน้นประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่าย **3)ด้านการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล:** ควรมีการกำหนดระบบติดตามและประเมินผลที่ต่อเนื่อง พร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานเพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไข **4) ด้านการระดมทรัพยากร:** ควรจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยระบุแหล่งทุนสนับสนุน เป้าหมายระยะเวลา และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน **5)ด้านการบริหารการเงิน:** ควรส่งเสริมความรับผิดชอบทางการเงินของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย ให้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลังอย่างเคร่งครัด และเปิดเผยข้อมูลทางการเงินอย่างโปร่งใส

คำสำคัญ: แนวทาง, การบริหารงบประมาณ, หลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

Thematic Paper Topic	GUIDELINES FOR BUDGET ADMINISTRATION BASED ON THE GOOD GOVERNANCE OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1
Student's Name	RATCHADAPORN MAUNGNAM
Degree Sought	Master of Education
Program	Education Administration
Anno Domini	2025
Advisor	Phrakhruchairattanakorn , Dr.

This research article aims to: (1) examine the level of budget management in accordance with the principles of good governance among school administrators under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area 1; (2) compare the level of budget management based on the principles of good governance classified by position, educational background, and work experience; and (3) study guidelines for budget management in accordance with the principles of good governance. This study employed a mixed-methods research design. The sample consisted of 203 participants, comprising school administrators and financial officers. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table. Research instruments included a five-point Likert scale questionnaire, which had a reliability coefficient of 0.98, and a structured interview form. Data were analyzed using basic statistical measures- frequency, percentage, mean, and standard deviation-and hypothesis testing was conducted using the t-test and One-Way ANOVA.

The results revealed that: Overall, budget management was at a high level. When ranking the mean scores from highest to lowest by dimension, the order was: financial management, monitoring and evaluation, resource mobilization, budget formulation and proposal, and budget allocation. There was no statistically significant difference in the opinions on budget management among school administrators when classified by position, educational background, or work experience. Recommendations for budget management included: (1) promoting staff participation in budget formulation; (2) ensuring efficient budget utilization according

Keywords: Guidelines, Budget Management, Good Governance

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถ ความเอื้ออาทร และการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน ซึ่งผู้วิจัยสำนึกในพระคุณเป็นอย่างยิ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ **มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด** ที่ได้เปิดโอกาสให้เข้าศึกษาในหลักสูตรบริหารการศึกษาศึกษา และเป็นแหล่งหล่อหลอมความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนแนวคิดทางวิชาการที่ทรงคุณค่า ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณ **ท่านอธิการบดี และคณบดีคณะศึกษาศาสตร์** ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนในการศึกษาทุกขั้นตอนด้วยความอบอุ่นใจ

ผู้วิจัยขอน้อมแสดงความขอบพระคุณอย่างสูงแด่ **พระเมธีวัชรภรณ์, รองศาสตราจารย์ ดร. ประธาน** ในการสอบสารนิพนธ์ที่ได้เมตตาให้ข้อเสนอแนะอันล้ำค่าในการปรับปรุงและพัฒนางานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ **พระครูชัยรัตนกร, ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์** ที่ได้ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ให้แนวทางการคิด วิเคราะห์ และชี้แนะในทุกขั้นตอนด้วยความเอาใจใส่และกรุณา จนทำให้ผลงานฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ **รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง, ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี, ดร.จารุณี เสนารัตน์ และ ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรพักตรพิมาน** ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเนื้อหาของงานวิจัยจนสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ **นายสุชาติ พุทธธา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตลอดจน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินทุกท่าน** ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลเชิงลึกซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัย นอกจากนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ **นางนลินนิภา วิชพล ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวเลิงเหล่าสวนมอญ และ คณะครูทุกท่าน** ที่ได้ให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก และมอบกำลังใจอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการศึกษาและการทำวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมผลแห่งความสำเร็จจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ถวายเป็นพุทธานุชา ธรรมานุชา สังฆานุชา และอุทิศเป็นกุศลแด่ **บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน** ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยดลบันดาลให้ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความเจริญ และความสำเร็จในชีวิตทุกประการ

รัชฎาภรณ์ เมืองนาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	จ
ABSTRACT	ช
กิตติกรรมประกาศ	ซ
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	9
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ.....	11
2.3 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	16
2.4 แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล.....	32
2.5 สภาพพื้นที่การวิจัย.....	47
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	73
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
8 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
5.1 สรุปผล.....	96
5.2 อภิปรายผล.....	98
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	99
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก.....	107
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย....	110
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	127
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	139
ภาคผนวก จ ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและการ	147
คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย.....	
ภาคผนวก ฉ ตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน.....	158
ประวัติผู้วิจัย.....	160

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูการเงินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.....	48
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงิน.....	72
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน.....	80
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านตามระดับปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	81
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ.....	82
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการจัดสรรงบประมาณ.....	83
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล.....	84
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ด้านการระดมทรัพยากร.....	86
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการบริหารการเงิน.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
48	แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารงาน งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง.....	88
4.9	แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารงบประมาณ ตามหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา.....	89
4.10	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับแนวทางการบริหารงบประมาณ ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ ทำงาน.....	90
4.11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารและครูการเงินที่มีต่อ แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน.....	91
4.12	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ	92
4.13	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดสรรงบประมาณ.....	93
4.14	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลตาม.....	93
4.15	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการระดมทรัพยากร.....	94
4.16	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการบริหารการเงิน.....	94

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 โครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.....	48
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	63

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของระบบการศึกษาและเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 การบริหารจัดการสถานศึกษาจึงต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ในการบริหาร ซึ่งหมายถึงการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม และการยึดหลักนิติธรรม (Chung & Megginson, 1981) คุณลักษณะเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างศรัทธาให้กับบุคลากรในองค์กร แต่ยังสร้างความไว้วางใจแก่ชุมชนและสังคมในวงกว้าง

หนึ่งในภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาคือการจัดการงบประมาณ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา การบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใสสามารถนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ในขณะเดียวกัน การบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบความถูกต้องและเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่สถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2567) อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาหลายแห่งยังประสบปัญหาในการบริหารงานงบประมาณ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เป็นไปตามแผน การขาดระบบตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ หรือการขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในกระบวนการบริหาร ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาและลดทอนประสิทธิภาพของการพัฒนาผู้เรียนในระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีแนวทางที่ชัดเจน และสามารถประยุกต์ใช้ได้จริง โดยอาศัยหลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบกำกับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหาร

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้มีการกำหนดระบบการบริหารงบประมาณอย่างเป็นทางการ โดยยึดตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มุ่งเน้นการจัดทำแผนงาน/โครงการประจำปี การจัดสรรงบประมาณตามกรอบแผนปฏิบัติการ การติดตามและประเมินผล รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเพื่อสร้างความโปร่งใส อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังคงมีข้อจำกัด เช่น การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ยังไม่ครอบคลุม การขาดกลไกตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง และการติดตามผลที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างระบบที่กำหนดไว้กับสภาพจริงในแต่ละโรงเรียน

ดังนั้นการศึกษาวិจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถนำไปสู่การพัฒนาการการบริหารงานงบประมาณที่เหมาะสมกับบริบท

ของโรงเรียนและชุมชน ผลการวิจัยที่ได้ไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ แต่ยังสามารถเป็นต้นแบบที่นำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อยกระดับมาตรฐานการบริหาร การศึกษาในภาพรวมของประเทศ

จากเหตุผลและปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงาน งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เนื่องจากผู้วิจัยทำหน้าที่ครูการเงินจึงเป็นเหตุจูงใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อ หาแนวทางในการพัฒนาเพื่อปรับปรุงการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้เชิง ปฏิบัติการเพื่อยกระดับมาตรฐานการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์การ ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีทั้งหมด 216 โรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 216 คน และครูการเงิน จำนวน 216 คน รวมทั้งสิ้น 432 คน(สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2567)

1.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต1ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 และครูการเงิน จำนวน 103 รวมทั้งสิ้น 203 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2567, หน้า 2) ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2567 โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. 1970) โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ศึกษาในส่วนของการบริหารงานงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567 ทั้ง 5 ด้านดังนี้

- 1) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ
- 2) ด้านการจัดสรรประมาณ
- 3) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล
- 4) ด้านการระดมทรัพยากร
- 5) ด้านการบริหารการเงิน

ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักธรรมาภิบาลของการบริหารบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Framework) สอดคล้องกับพรทิศา ไชยศรี (2563) ประกอบด้วย 10 หลักการสำคัญดังนี้

- 1) หลักประสิทธิภาพ
- 2) หลักประสิทธิภาพ
- 3) หลักการตอบสนอง
- 4) หลักการรับผิดชอบ
- 5) หลักเปิดเผย/หลักความโปร่งใส
- 6) หลักนิติธรรม
- 7) หลักความเสมอภาค
- 8) หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ
- 9) หลักการกระจายอำนาจ
- 10) หลักคุณธรรม/จริยธรรม

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดปีการศึกษา 2566 - 2567

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1.5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้ทราบการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

1.5.2 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ทราบถึงผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสพการณ์ทำงาน

1.5.3 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ทราบถึงแนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 แนวทาง หมายถึง วิธีการ ขั้นตอน หรือรูปแบบที่กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นทิศทางในการ ปฏิบัติ การดำเนินงาน หรือการตัดสินใจ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แนวทางจึงเปรียบเสมือนกรอบหรือเส้นทางที่ช่วยชี้แนะให้การทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน และลด ความคลุมเครือในการดำเนินงาน

1.6.2 การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่าง เป็นระบบคือจะต้องมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้นำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ต้อง อาศัยความรู้ ความสามารถ ประสพการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนเพื่อทำงานให้บรรลุ เป้าหมาย

1.6.3 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความ เป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัวโปร่งใสตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหาร มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

ของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

1.6.4 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแล กิจกรรมต่างให้เป็นไปในครรลองคลองธรรมตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 10 หลักการย่อย ดังนี้

1) หลักประสิทธิผล หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการในสถานศึกษาที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแผนการปฏิบัติราชการประจำปี มีการดำเนินการกำกับ ติดตามปรับปรุงและแก้ไข เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อราชการ

2) หลักประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร นักเรียน และชุมชน การปฏิบัติราชการตามระเบียบ และแม่นยำในหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง

3) หลักการตอบสนอง หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจสะดวกสบายเป็นมิตรกับผู้มาติดต่อราชการ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของชุมชน มีการบริการข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4) หลักการรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ได้รับผิดชอบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนสถานศึกษา และชุมชน

5) หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ มีการจัดทำรายรับ - รายจ่าย และมีการชี้แจงงบประมาณและรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาประจำปี

6) หลักนิติธรรม หมายถึง กฎระเบียบข้อบังคับและข้อตกลงที่ใช้ของหน่วยงานในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเสมอภาค ข้อตกลง และหลักเกณฑ์ต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิก รวมถึงการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิกทุกคน

7) หลักความเสมอภาค หมายถึง สิทธิเสรีภาพที่ทุกคนได้รับอย่างเสมอภาคตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติมีเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างยุติธรรม

8) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูนักเรียนคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการมากที่สุด

9) หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจหรือแต่งตั้งให้บุคลากรได้รับผิดชอบเป็นหัวหน้าฝ่ายหัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระเพื่อให้เกิดความอิสระและความคล่องตัวในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หมายถึง กลไกที่บุคลากรทุกคนในองค์กรร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การพิจารณา มีเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างยุติธรรม

1.6.5 การบริหารงบประมาณ หมายถึง กระบวนการจัดทำ จัดสรรใช้จ่ายควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานภาครัฐหรือสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ คุ่มค่า รับผิดชอบต่อสังคม และสร้างประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนหรือผู้รับบริการ ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อการบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์โดยมีขอบข่ายของงานและภารกิจของงานที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติและดำเนินการ 5 ด้าน ดังนี้

1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ หมายถึง การจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาโดยยึดกฎระเบียบการเงินและข้อบังคับอย่างเคร่งครัดตามหลักนิติธรรม มีการจัดทำระเบียบการเงิน เสนอของบประมาณของสถานศึกษาด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษา ตามหลักคุณธรรมจริยธรรม เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งประมาณในสถานศึกษาด้วยหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อ การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณตามหลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าและสมบูรณ์ โปร่งใส

2) การจัดสรรงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาตามแผนงาน โดยการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่าจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการอย่างเคร่งครัดด้วยหลักประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อระบบงาน เปิดโอกาสโดยการให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยยึดตามข้อตกลงของ

สถานศึกษาด้วยหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติและ ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามกรอบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรของสถานศึกษาตามหลักความโปร่งใสเปิดเผยได้

3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล หมายถึงการใช้เงินงบประมาณของสถานศึกษาโดยยึดกฎระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความถูกต้องตามหลักภาระรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ จัดทำแผนและดำเนินการตรวจสอบติดตามนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบติดตามของสถานศึกษาโดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูงด้วยหลักประสิทธิภาพ จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบติดตามและนิเทศพร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์ มีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าตามหลักประสิทธิภาพ

4) การระดมทรัพยากร หมายถึง การจัดการทรัพยากรและการระดมทรัพยากรโดยคำนึงถึง กฎ ระเบียบและข้อบังคับด้วยความถูกต้องตามหลักประสิทธิภาพ ยึดหลักการตอบสนองของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดหาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน โดยตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากรดังกล่าวใช้หลักการมีส่วนร่วม ตลอดจนการจัดหารายได้และผลประโยชน์กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษาอย่างคุ้มค่าและโปร่งใส

5) การบริหารการเงิน หมายถึง ดำเนินการเบิกจ่ายเงินและปฏิบัติตามแนวทางการรับเงินตามระเบียบกระทรวงการคลังด้วยความซื่อสัตย์สุจริตยึดหลักนิติธรรมการเบิกจ่ายเงินตามกฎหมายอย่างโปร่งใสแสดงหลักฐานการจ่ายเงินที่สามารถตรวจสอบได้มีระบบการยืมเงินตามกระทรวงการคลังกำหนดตามหลักนิติธรรมแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษาเงินของสถานศึกษาให้มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบการเงินตามหลักการกระจายอำนาจโดยมุ่งเน้นความตระหนักต่อความรับผิดชอบการบริหารการเงินของสถานศึกษา อย่างคุ้มค่าและตรวจสอบได้

1.6.6 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.6.7 ครูการเงิน หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา

1.6.8 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอยางตลาด พัทธสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1.6.8 สถานภาพส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น

1) ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา (2) ครูการเงิน

2) ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ปริญญาตรี (2) สูงกว่าปริญญาตรี

3) ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามสารนิพนธ์ฉบับนี้ จำแนกออกเป็น 3 ช่วง คือ (1) ต่ำกว่า 5 ปี (2) 5-10 ปี (3) มากกว่า 10 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 โดยใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- 2.4 แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล
- 2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (Sergiovanni) การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Barnard)

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2547, หน้า 23) คำว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยวิทยาลัยชุมชน สถาบันหรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, หน้า 32) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันเพื่อดำเนินงานต่าง ๆ โดยนำทรัพยากรมาใช้ในการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สมเด็จพระสังฆราช (2553, หน้า32) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงการนำทั้ง ศาสตร์และศิลป์มาใช้ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนด และเสริมสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขัติยธรรม คัมภีร์ (2554, หน้า 6) กล่าวว่า “การบริหารสถานศึกษา” หมายถึงความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรหรือการที่นำทรัพยากรมาบริหารจัดการให้เป็นระบบได้แก่คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายของการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือจะต้องมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้นำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนเพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

2.1.2 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

หลักการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาหลักการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็น “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” ดังนั้น การบริหารจัดการของสถานศึกษาจึงต้องบูรณาการ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล เข้ากับทุกมิติของการดำเนินงานทางการศึกษา เพื่อให้การบริหารมีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยมีแนวคิดสำคัญในแต่ละด้านดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการ ควรพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดให้มีการส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและชุมชนให้เกิดความยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น

2) การบริหารงบประมาณ มุ่งเน้นให้สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการจัดสรรงบประมาณ โดยดำเนินงานภายใต้หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Management) รวมถึงการแสวงหารายได้จากทรัพย์สินหรือบริการของสถานศึกษา เพื่อใช้พัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

3) การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการพัฒนา ศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ การสร้างขวัญกำลังใจ และความก้าวหน้าในวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีคุณธรรมและมีส่วนในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

4) การบริหารงานทั่วไป มุ่งจัดระบบบริหารองค์กรให้มีความเป็นเอกภาพ มีมาตรฐาน คุณภาพ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นบทบาทในการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการ

ดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้การให้บริการทางการศึกษามีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพของบุคคลและสังคม เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถปลูกฝังความรู้ ความสามารถ และ คุณธรรมแก่เด็กและเยาวชนได้อย่างต่อเนื่อง โดยการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาจำเป็นต้อง ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน และได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ตาม กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด การศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ได้กำหนดให้สถานศึกษามีขอบข่ายภารกิจ การบริหารจัดการไว้ 4 ด้านหลัก ได้แก่

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

จากการศึกษาขอบข่ายทั้งสี่ด้านดังกล่าว แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจที่มีขอบเขตกว้างขวางและซับซ้อน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจใน องค์ประกอบของแต่ละกลุ่มงาน และสามารถบูรณาการเข้ากับหลักการบริหารสถานศึกษาตาม เจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ตามที่วางไว้ และส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ

2.2.1 ความหมายของงบประมาณ

มีการให้ความหมายคำว่า “งบประมาณ” ซึ่งมีหลายความหมายและมีความแตกต่างกัน เพราะมีผู้ใช้จากหลากหลายวิชาชีพ จึงมีการกำหนดความหมายของงบประมาณและให้คำจำกัดความ ที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์ (2546. หน้า149) ได้ให้ความหมายของงบประมาณ โดยสรุป ไว้ว่า งบประมาณเป็นแผนการใช้จ่ายของรัฐ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การเตรียมแผน งบประมาณ ได้แก่การจัดทำขั้นตอนอันประกอบไปด้วยโครงสร้างการบริหาร การทำตารางเวลา และ

การบริหารการควบคุมงบประมาณ ทั้งนี้การจัดทำแผนควรคำนึงถึงกฎระเบียบหรือกฎหมาย และ หน่วยงานทั้งด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ

จิรพัฒน์ เจาประเสริฐวงศ์ (2552, หน้า 478) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินการโดยละเอียดในการจัดหา การใช้ทรัพยากรสำหรับการผลิตช่วงเวลาหนึ่ง งบประมาณ เป็นแผนงานที่วางไว้สำหรับอนาคตโดยแสดงค่าต่าง ๆ ด้วยตัวเลขฝ่ายจัดการใช้ งบประมาณเป็น เครื่องมือหนึ่งในการควบคุมการทำงานและประเมินผลการทำงาน

ณัฐกรณ์ จรรย์งาม (2550, หน้า 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินการของกิจการที่ผู้บริหารได้ร่วมกันจัดทำขึ้น เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปของตัวเงินและไม่ เป็นตัวเงิน โดยแสดงเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ภายใน องค์กรเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคตในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งความสำคัญของ งบประมาณ

ธนกร เอกเผ่าพันธุ์ (2548, หน้า 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง แผนงาน ของผู้บริหารที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับงวดเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต โดยการจัดทำใน ส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นตัวเงินให้กับงานและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงาน ของหน่วยงานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงานและองค์การธุรกิจตามที่กำหนดไว้

จากความหมายของงบประมาณดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า งบประมาณ หมายถึง การวางแผนที่คาดว่าจะต้องจ่าย โดยการจัดไว้ล่วงหน้าและแสดงข้อมูลออกมาเป็นตัวเลข แสดง ออกมา ในรูปของตัวเงินและรูปโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะหนึ่ง รวมถึงการกะประมาณการ บริหาร กิจกรรมโครงการและค่าใช้จ่าย ตลอดจน ทรัพยากร ที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินงาน ให้บรรลุ ตามแผนนี้ภายในองค์การ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในอนาคตในช่วงเวลาใดเวลา หนึ่ง

2.2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ

งบประมาณ เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยในเรื่องของการบริหารทางการเงิน ซึ่งถือว่าเป็น สิ่งที่มีความสำคัญมาก ในการที่จะทำให้ผู้บริหารของหน่วยงานต่าง ๆ สามารถที่จะทำหน้าที่ใน ด้านการวางแผน และการควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนบรรลุ เป้าหมาย หลักที่กำหนดเอาไว้ได้ในปัจจุบันนี้หน่วยงานต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการ จัดทำ งบประมาณกันแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานประเภทองค์การธุรกิจ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานที่ไม่ แสวงหากำไรหรือแม้แต่บุคคลธรรมดาโดยทั่วไปก็เริ่มมีการจัดทำงบประมาณเพื่อการ บริหารการเงินของ ตนเอง เพื่อครอบครัวหรือเพื่อการวางแผนเป้าหมายในอนาคตให้แก่ชีวิตได้ด้วย (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ธิญญู และคณะ, 2548)

ไกรยุทธ อีรติยานันท์ (2562, หน้า 13 - 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงบประมาณ คือ งบประมาณเป็นกระบวนการของงบประมาณควรครอบคลุมในสิ่งต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การต้องการให้บรรลุไปสู่ เป้าหมายนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลสูงสุด
2. การกำหนดความสำคัญมากน้อยของวัตถุประสงค์และเป้าหมายต่าง ๆ ใน การวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงวัตถุประสงค์เหล่านั้น ว่ามีส่วนสนับสนุนมากหรือน้อยในการที่จะนำองค์กร ไปสู่สภาวะการณ์ที่ต้องการค้นหาและพิจารณาแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่ต้องการดำเนินการสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
3. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายแต่ละแผนโครงการ ตลอดจนเปรียบเทียบผลประโยชน์ที่ได้รับจากแผนงาน
4. การติดตามการตรวจสอบผลงาน ความก้าวหน้าในแผนงานและโครงการต่าง ๆ เมื่อปฏิบัติไปในระยะหนึ่ง ของงบประมาณว่าเป็นไปตามลักษณะของงานตามที่ได้กำหนดไว้หรือไม่
5. การประเมินคุณค่าและผลประโยชน์ที่เกิดจากแผนงานโครงการเมื่อสิ้นสุด ช่วงเวลาของงบประมาณสำหรับงานวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปความสำคัญของงบประมาณและใช้ในการ วิจัยคือ งบประมาณถือว่าเป็นเครื่องมือในการบริหาร โดยให้มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ แผนที่ตั้งไว้เพื่อป้องกันการรั่วไหลและปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานลดลง ใช้เป็นเครื่องมือใน การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้มีประสิทธิภาพได้ประโยชน์สูงสุด

นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์ (2535, หน้า 17) งบประมาณ มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอยู่หลายประการ รัฐบาลสามารถนำเอางบประมาณแผ่นดินมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้า และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ดังต่อไปนี้

- 1) ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ รัฐบาลสามารถจัดจางต่าง ๆ ทุกงานที่ รัฐบาลประสงค์จะดำเนินการไว้ในงบประมาณ ตามที่รัฐบาลเห็นว่าจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อ ประชาชน
- 2) ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ งบประมาณเป็นรายจ่าย จำนวนมหาศาล การใช้จ่ายของรัฐบาลหากใช้จ่ายให้ดีและถูกต้องจะสามารถพัฒนาสภาพ ความเป็นอยู่ของประชาชน และเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมหาศาล
- 3) เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพ
- 4) เป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม งบประมาณสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ของประชาชน โดยรัฐบาลจะจัดสรร เงินงบประมาณไปสู่จุดที่ช่วยยกฐานะของประชาชนที่ยากจนให้มีรายได้สูงขึ้น
- 5) เป็นเครื่องประชาสัมพันธ์งานและผลงานที่รัฐบาลจะดำเนินการให้แก่ประชาชนและประเทศชาติเนื่องจากงบประมาณเป็นที่รวมทั้งหมดของงานและแผนงานที่รัฐบาลจะดำเนินการในแต่

ละปี รัฐได้นำมาทำประโยชน์อะไรให้แก่ประชาชนบ้างประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการบริหารประเทศร่วมกับรัฐบาลด้วยการเสียภาษีอากรด้วยความเต็มใจและศรัทธาในผลงานของรัฐบาลต่อไป

สำนักกฎหมายและระเบียบสำนักงบประมาณ (2555) ได้กล่าวไว้ว่าการปรับปรุงการบริหารงบประมาณ ให้สอดคล้องกับระบบและวิธีการจัดการงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน ตามยุทธศาสตร์ด้วยการจัดสรรงบประมาณให้กับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคุ้มครองรวมทั้งมอบอำนาจและความรับผิดชอบให้หน่วยปฏิบัติสามารถบริหารงบประมาณได้อย่างยืดหยุ่นคล่องตัวสูงให้บรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานตามแผนงาน และแผนงานในเชิงบูรณาการ ที่กำหนดไว้โดยมีการจัดทำค่าใช้จ่ายต่อหน่วย แผนการปฏิบัติงาน แผนการใช้จ่ายงบประมาณ การรายงานผล และสอดคล้องกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพคุ้มค่าโปร่งใส สามารถตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณะได้

2.2.3 วัตถุประสงค์ของการจัดทำงบประมาณ

งบประมาณจะมีขอบเขตตามสภาพขององค์การหรือตามหน่วยงานต่าง ๆ หรือตามขอบเขตของกิจกรรม เช่น การขายหรือการหารายได้การผลิต เป็นต้น ซึ่งขอบเขตของงบประมาณจะมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557, หน้า 2)

1. ทำให้หน่วยงานมีการวางแผน ซึ่งเป็นการบังคับให้หน่วยงานต่าง ๆ ต้องวางแผนการดำเนินงานแนวกำหนดไว้
2. ให้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ซึ่งงบประมาณจะเปลี่ยนแผนต่าง ๆ ให้ อยู่ในรูปตัวเลขทำให้เห็นภาพชัดเจน
3. ทำให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน เนื่องจากงบประมาณเป็นมาตรฐานของหน่วยงาน
4. ทำให้เกิดการระมัดระวังในการใช้จ่าย การจัดทำงบประมาณจะทราบถึงขอบเขต การใช้จ่ายในหน่วยงาน
5. ทำให้มีผลการดำเนินงานและฐานะการเงินตามเป้าหมาย
6. ทำให้เกิดการประสานงานองค์กร งบประมาณเป็นการรวมแผนต่าง ๆ ขององค์กรเข้าด้วยกัน

2.2.4 ประโยชน์ของการบริหารงบประมาณ

งบประมาณเป็นประโยชน์และมีความสำคัญต่อการบริหารหน่วยงาน สามารถนำเอางบประมาณมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ พัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ความสำคัญและประโยชน์ ของงบประมาณ ดังนี้ (กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557, หน้า 2)

1. เป็นเครื่องมือในการบริหารหน่วยงาน ตามแผนงานและกำลังเงินที่มีอยู่โดยให้มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้เพื่อป้องกันการรั่วไหลของการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานลดลง

2. เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานจัดงบประมาณการใช้จ่ายอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จะสามารถพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่หน่วยงานและสังคม โดยหน่วยงานต้องพยายามใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพไปสู่โครงการที่จำเป็นและเป็นโครงการที่ลงทุน เพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าของหน่วยงาน

3. เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรหรืองบประมาณของหน่วยงานมีจำกัด ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรหรือใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการใช้และจัดสรรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้าน และมีการวางแผนการปฏิบัติงานในการใช้จ่ายทรัพยากรนั้น ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเวลาที่เร็วที่สุด และใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

4. เป็นเครื่องมือกระจายทรัพยากร และเงินงบประมาณที่เป็นธรรม งบประมาณสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณที่เป็นธรรมไปสู่จุดที่มีความจำเป็นและทั่วถึงที่จะทำให้หน่วยงานนั้นสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.5 การบริหารงบประมาณ

ธนกร เอกเผ่าพันธุ์ (2548, หน้า 3-28) ได้กล่าวไว้ว่า หลังจากงบประมาณได้รับการอนุมัติแล้ว กิจการก็จะแจกจ่ายงบประมาณที่ได้รับอนุมัตินี้ไปยัง หัวหน้าหน่วยงานทุกหน่วยงาน เพื่อนำไปปฏิบัติในส่วนที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งการทำงานงบประมาณที่ได้รับ อนุมัติแล้วไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ เรียกว่า การบริหารงบประมาณซึ่งมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1 การดำเนินการตามแผนงบประมาณหน่วยปฏิบัติการทุกหน่วยต้องรับผิดชอบดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงบประมาณ หากการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนและเกิดผลแตกต่างในทางที่ไม่ดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบต่อผลลัพธ์นั้น

2 การควบคุมงบประมาณองค์กรอาจมีหน่วยงานเฉพาะ เช่น ฝ่ายงบประมาณ ทำหน้าที่ควบคุมและติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับงบประมาณ โดยกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบและติดตามอย่างใกล้ชิด

3 การประเมินผลการปฏิบัติงานฝ่ายงบประมาณมีหน้าที่ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยเปรียบเทียบผลลัพธ์จริงกับงบประมาณที่กำหนดไว้ หากพบความแตกต่าง ต้องวิเคราะห์หาสาเหตุและแก้ไขอย่างทันท่วงที ทั้งนี้ หากผลแตกต่างในทางที่ดี ควรเผยแพร่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีให้หน่วยงานอื่นนำไปปรับใช้

4 การสั่งการเพื่อการแก้ไขหากพบข้อบกพร่องในการดำเนินงาน ฝ่ายบริหารต้องพิจารณาทางเลือกในการแก้ไข เสนอข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบของแต่ละวิธี และสั่งการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ควรรับฟังข้อเสนอจากหน่วยปฏิบัติการเพื่อให้การแก้ไขสอดคล้องกับข้อเท็จจริง และต้องมีการติดตามประเมินผลหลังการแก้ไข เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงแผนงบประมาณในอนาคต

จากความสำเร็จและประโยชน์ของการบริหารงบประมาณดังกล่าวสรุปได้ว่าการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยยกระดับความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในองค์กร ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพงานและการบริการในทุกภาคส่วนการบริหารงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในองค์กร อีกทั้งยังช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรมีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพงานและการบริการในทุกภาคส่วน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

2.2.1 หลักธรรมาภิบาลกับการบริหาร

แนวคิดเรื่อง ธรรมาภิบาล (Good Governance) ปรากฏขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในรายงานของ ธนาคารโลก (World Bank, 1989) โดยมองว่าความล้มเหลวของการพัฒนาไม่ได้เกิดจากการขาดทรัพยากร แต่เกิดจาก ปัญหาการบริหารจัดการภาครัฐ (governance) ที่เชื่อมโยงกับการใช้อำนาจและระบบการเมืองในประเทศต่าง ๆ ธนาคารโลกจึงนิยามคำว่า “Good Governance” ว่าเป็น กระบวนการจัดการเพื่อการพัฒนา (Management of Development) ที่ตั้งอยู่บนหลักความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม เพื่อสร้างระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ (World Bank, 1992)

ในประเทศไทย แนวคิดธรรมาภิบาลได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นทางการหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 โดยรัฐบาลมอบหมายให้ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) และ สำนักงาน ก.พ. ศึกษาและจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งนำไปสู่การประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูประบบราชการไทยให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อประชาชน (ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน, 2550)

พระมหาลำฟ้า อธิบาย (2554) อธิบายว่า ธรรมาภิบาลเป็น วิถีแห่งการปกครองที่มุ่งสู่ความดีงามอย่างยั่งยืน โดยตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนในระดับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (ฉบับที่ 20) ได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลในฐานะกลไกที่ส่งเสริมให้ประชาชนเป็น “พลเมือง” และ “หุ้นส่วนทางสังคม” ที่มีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ (สถาบันพระปกเกล้า, 2558)

ในระดับโลก การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองช่วงปลายทศวรรษ 1980 โดยเฉพาะการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ได้กระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของระบอบประชาธิปไตยและแนวคิด การบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ซึ่งมุ่งเน้นประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน (สถาบันพระปกเกล้า, 2558)

โดยสรุป แนวคิดธรรมาภิบาลได้กลายเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาระบบราชการและการบริหารภาครัฐในประเทศไทย เพื่อให้การบริหารงานของรัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และตอบสนองต่อประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของการบริหารภาครัฐยุคใหม่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และค่านิยมประชาธิปไตย

2.2.2 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญเพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศจากการคืบคลานเอกราชที่เกี่ยวของมีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้คำนิยามและความหมายของหลักธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

สุทัศน์ สุทธิกุลสมบัติ (2550, หน้า 1) ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการตัดสินใจที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ธรรมาภิบาลได้ให้ความสำคัญกับองค์กรที่มีรูปแบบและไม่มีรูปแบบ ซึ่งคนในองค์กรนั้นเป็นผู้ตัดสินใจการกระทำตามโครงสร้างและแนวทางที่ได้กำหนดไว้

สุทธิพร บุญส่ง (2550, หน้า 77) ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การจัดการบริหารประเทศที่ดีทุกๆ ด้านและทุกระดับซึ่งรวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรีส่วนราชการ องค์กรของรัฐ และรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลองค์กรเอกชนชมรมและสมาคมเพื่อกิจการต่างๆ นิติบุคคลภาคเอกชนและภาคประชาชน มีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559, หน้า 33) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม องค์กรหรือธุรกิจ ด้วยความรับผิดชอบ คำนึงค่าชื่อเสียงสุจริตโปร่งใสตรวจสอบได้ มีความชอบธรรม ยุติธรรมและมีคุณภาพมาตรฐานพัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

Hodes (1996, pp. 652-667) ได้ศึกษาเกี่ยวกับธรรมาภิบาลซึ่งรวบรวมความหมายไว้ว่ามีความหมายหลายอย่างและใช้ในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

- 1) การลดบทบาทของรัฐในการตัดสินใจบริหารจัดการกิจการสาธารณะ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นในฐานะ “ผู้ตรวจสอบ” และ “ผู้เรียกร้องความโปร่งใส” จากภาครัฐ อันเป็นการสร้างกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจที่ยึดโยงกับประชาชนโดยตรง

2) เป็นหลักการที่มุ่งให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม โดยผู้บริหารต้องแยกบทบาทจากผู้ถือหุ้นอย่างชัดเจน และต้องรับผิดชอบต่อองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สิ่งแวดล้อม และสังคมโดยรวม การบริหารที่ดีต้องอยู่ภายใต้ระบบตรวจสอบจากองค์กรอิสระภายนอก และเน้นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความโปร่งใส ไม่มุ่งหวังเพียงผลกำไรทางเศรษฐกิจเท่านั้น

3) มุ่งเน้นให้รัฐบาลทำหน้าที่เสมือน “ผู้ให้บริการ” ที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในฐานะ “ลูกค้า” มากกว่าจะเป็น “ผู้ปกครอง” ผู้บริหารภาครัฐจึงควรมีบทบาทเชิงรุกในลักษณะ “ผู้ประกอบการภาครัฐ” (Entrepreneurial Government) ที่กระจายอำนาจการจัดการจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นและชุมชน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4) เป็นแนวทางการพัฒนาระบบการเมืองและการบริหารของรัฐให้มีความชอบธรรมและสอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย โดยมุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบบริการสาธารณะ ระบบกฎหมาย และตุลาการที่เป็นอิสระ มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถจัดการทางการเงินได้อย่างโปร่งใส เป็นการบูรณาการระหว่างการบริหารสาธารณะกับคุณค่าทางประชาธิปไตย

5) เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่ร่วมมือกันในฐานะ “หุ้นส่วน” เพื่อให้การดำเนินงานตอบสนองความต้องการของแต่ละส่วนอย่างสมดุล ระบบดังกล่าวยังสามารถขยายไปสู่ระดับภูมิภาคและระดับโลก สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือข้ามพรมแดนในการพัฒนาความยั่งยืนของมนุษยชาติ

6) กระบวนการจัดระบบความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อระดมทรัพยากร ความรู้ ข่าวสาร และเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารในลักษณะนี้มุ่งเสริมสร้างการบูรณาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อตอบสนองประโยชน์สาธารณะอย่างยั่งยืน

จากมิติตามความหมายทั้งหกประการข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่มุ่งสู่ความเป็นธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และสามารถพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนในระยะยาว

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

แนวคิดเรื่อง ธรรมาภิบาล (Good Governance) ได้รับการตอบรับอย่างกว้างขวางทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศไทย โดยเฉพาะหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ที่สังคมไทยตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุงระบบการบริหารภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน แนวคิดนี้จึงถูกนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางสำคัญในการปฏิรูประบบราชการและการบริหารประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

ผลจากการนำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ทำให้เกิดการตรา ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการวางรากฐานการบริหารราชการแนวใหม่ในประเทศไทย ต่อมาได้มีการตรา พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน โดยมีเจตนารมณ์สำคัญในการผลักดันให้เกิดการ ปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน การปฏิรูปการศึกษา และการป้องกันการทุจริตในภาครัฐและเอกชน อันเป็นการยกระดับคุณภาพของระบบราชการให้มีความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548) ได้ระบุถึง ที่มาของนโยบายดังกล่าวว่า ประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าวกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างรวดเร็ว บางประเด็นส่งผลในทางสร้างสรรค์และขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่บางด้านกลับสร้างแรงกดดันและก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบจนกลายเป็นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจรุนแรง รัฐบาลจึงเห็นความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารภาครัฐ เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบกำกับในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ

กล่าวโดยสรุป แนวคิดธรรมาภิบาลจึงมิได้เป็นเพียงหลักการบริหารที่มุ่งเน้นความโปร่งใสและประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังเป็น เครื่องมือเชิงยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งสร้างระบบราชการที่มีความรับผิดชอบต่อประชาชน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในวงราชการ และวางพื้นฐานการบริหารสาธารณะที่ขับเคลื่อนไปสู่ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, หน้า 95) อธิบายว่า แนวคิดธรรมาภิบาลในระดับสากลมีเป้าหมายเพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการที่เป็นธรรม ครอบคลุม และสมดุลระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม โดยเน้นการกำหนด กฎเกณฑ์ โครงสร้าง กระบวนการ และความสัมพันธ์ ระหว่าง 5 ภาคส่วนหลัก ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาคม ภาคประชาชน และครอบครัว เพื่อให้ทุกภาคมีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างยั่งยืน สาระสำคัญของธรรมาภิบาลอยู่ที่การสร้างสมดุลระหว่างองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้เกิดเสถียรภาพและความสงบสุขของสังคม โดยมีปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญ 2 ประการ คือ 1) การมีโครงสร้างและกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียม และ 2) การมีกฎหมายและกระบวนการบริหารที่เป็นธรรม โปร่งใส และยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล นอกจากนี้ แนวคิดดังกล่าวยังมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) ความสุจริตโปร่งใส (Honesty and Transparency) ความรับผิดชอบต่อ

สังคม (Accountability) และ กรอบกฎหมายที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่า ธรรมาภิบาลมิใช่เพียงกลไกการบริหาร แต่เป็น กระบวนการสร้างสมดุลและความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อให้สังคมดำเนินไปอย่างมีเสถียรภาพ และเป็นธรรมอย่างแท้จริง

อักษฎาค์ ปาณิกบุตร (2561, หน้า 84) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างการบริหารจัดการที่ดีว่า เป็นการสร้างระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคของสังคม จำเป็นต้องร่วมดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง ระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน 3 ส่วน ดังนี้

1. ภาครัฐ ต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้าง และกระบวนการทำงานของหน่วยงาน ภาครัฐให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อตรง มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับภาคธุรกิจเอกชน และภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

2. ภาคธุรกิจเอกชนต้องปฏิรูปการทำงานโดยยึดกติกาที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เป็นธรรมต่อลูกค้า รับผิดชอบต่อสังคม มีมาตรฐานการบริการมีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ สามารถทำงานร่วมกับภาครัฐ และภาคประชาชนได้อย่างราบรื่น

3. ภาคประชาชนต้องสร้างเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีความรู้ความเข้าใจหลักการของการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี

จะเห็นได้ว่า หลักธรรมาภิบาล มีเป้าหมายสำคัญเพื่อสะท้อนแนวทางการบริหารของภาครัฐ และองค์กรสมัยใหม่ที่มุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ของงาน (Performance-Oriented Management) โดยให้ความสำคัญต่อ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประโยชน์สูงสุดของประชาชน ทั้งในด้านคุณภาพชีวิต และความพึงพอใจต่อการให้บริการของรัฐ นอกจากนี้ หลักธรรมาภิบาลยังเน้นการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ในกระบวนการบริหารจัดการบ้านเมือง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐอย่างโปร่งใส การขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลให้เกิดผลอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่เป็นแบบอย่างในการยึดมั่นคุณธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์กร ขณะเดียวกัน ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการ เผยแพร่และปลูกฝังความรู้เรื่องธรรมาภิบาล แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักถึงบทบาท สิทธิ และหน้าที่ของตนในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่ระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่โปร่งใส มีธรรมาภิบาล และยั่งยืนในระยะยาว

2.2.4 แนวคิดและองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลในภาครัฐ

ธนาคารโลก (World Bank, 1992; 1994; 1999) แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของธรรมาภิบาลในภาครัฐโดยส่วนใหญ่เน้นมุมมองในเชิงรัฐศาสตร์หรือการปกครองโดยมุ่งให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักโดยกระบวนการในการบริหารจัดการสอดคล้องกับธรรมาภิบาลโดยสามารถสรุปรวบรวมแนวคิดของภาครัฐมีดังนี้

1) แนวคิดที่ 1 ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 4 ประการ

- (1) การทำงานอย่างมีหลักการและความรับผิดชอบตรวจสอบได้
- (2) การทำงานที่มีความยุติธรรมมีจริยธรรมและมีประสิทธิภาพ
- (3) การทำงานที่ให้ประชาชนชุมชนมีส่วนร่วม
- (4) มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

2) แนวคิดที่ 2 ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 5 ประการ

- (1) มีความสุจริตความถูกต้องความเป็นธรรม
- (2) มีความเปิดเผยความโปร่งใส
- (3) มีความยุติธรรมทัดเทียมเสมอภาคสังคมมีส่วนร่วมทุกกรณี
- (4) ความรับผิดชอบต่อผลการกระทำด้วยตนเองหรือกลไกที่ดีมาตรวจสอบให้
- (5) มีความเข้มแข็งทางสติปัญญาสามารถเรียนรู้และปรับตัวเองได้เนื่องจาก สิ่งต่างๆ มีความสลับซับซ้อนมีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว

รับผิดชอบ

3) แนวคิดที่ 3 ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 6 ประการ

- (1) การมีส่วนร่วมของผู้ที่ได้รับผลกระทบ
- (2) ความโปร่งใสเปิดเผยตรวจสอบได้รับรู้ได้ในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ
- (3) มีความรับผิดชอบชัดเจนสามารถรับผิดชอบการกระทำนั้น
- (4) มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจและเปิดเผย
- (5) มีกฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจนมีการตัดสินใจจากกฎเกณฑ์ต้องมีความยุติธรรมอธิบายได้ด้วยหลักความจริง
- (6) การดำเนินการและปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

4) แนวคิดที่ 4 ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 3 ประการ

- (1) มีความโปร่งใสสามารถเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณะได้รับรู้รับทราบด้วยการปฏิบัติ
- (2) มีการทำประชาพิจารณ์เพื่อตอบข้อซักถามสาธารณะ
- (3) มีการกระจายอำนาจการบริหารจากผู้บริหารสู่ชุมชนในการดูแลการบริหารทรัพยากร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2543) จากรายงานผลการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ได้เสนอว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลในบริบทของการบริหารงานบุคคลและการให้บริการของรัฐประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักนิติธรรม การมีกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เป็นธรรม ระบบยุติธรรมดำเนินการอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ สามารถปกป้องผู้กระทำความผิดและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างเที่ยงธรรม รวมทั้งมีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและได้รับการยอมรับจากประชาชน

2) หลักความโปร่งใส มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐต่อสาธารณะ มีการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการและเจ้าหน้าที่ มีระบบรับเรื่องร้องเรียน การสอบสวน และเกณฑ์การใช้ดุลพินิจที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม

3) หลักความรับผิดชอบ การที่หน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐต้องสามารถรับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติงาน มีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ การบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ความครบถ้วน และลดจำนวนข้อร้องเรียนหรือข้อกล่าวหาให้น้อยที่สุด

4) หลักความคุ้มค่า มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงต่อประชาชนและความพึงพอใจของผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการใช้ทรัพยากรของรัฐ

5) หลักการมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อให้โครงการต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

6) หลักคุณธรรมมุ่งเน้นให้คนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการใช้ทรัพยากรของชาติอย่างคุ้มค่าและเป็นธรรม ส่งเสริมให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีระเบียบวินัย และลดจำนวนการร้องเรียนหรือการร้องทุกข์ ทั้งในและนอกองค์กร เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน

สมคิด บางโม (2549) ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีและมีคุณธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดีและมีความสุข ทั้งนี้ “บ้านเมือง” ประกอบด้วยสามภาคส่วนสำคัญ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน (ธุรกิจ) และ ภาคประชาสังคม (ประชาชนทั่วไป) ซึ่งแต่ละ

ภาคส่วนควรได้รับประโยชน์และความสุขร่วมกันจากการดำเนินงานภายใต้แนวคิดของหลักธรรมาภิบาล จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และครูฝ่ายการเงินมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้จะช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตลอดจนช่วยในการพัฒนาปรับปรุงงานที่กำลังดำเนินอยู่ และวางแผนการดำเนินงานในอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำ หลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2555 มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยยึดองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลจำนวน 10 ประการ ซึ่งเป็นมาตรฐานสำคัญในการบริหารงานของภาครัฐ เพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) คือระบบกลไกที่โรงเรียนได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแผนปฏิบัติการประจำปี จัดดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน จัดให้มีการดำเนินการกำกับ ติดตามปรับปรุงและแก้ไข ผลการปฏิบัติงานตามแผนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และเวลาเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละระดับชั้น

2) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ ระบบกลไกที่โรงเรียนจัดวางแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนชุมชน และท้องถิ่นควบคุมการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างประหยัด และคุ้มค่า จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากร คู่มือการบริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไป มีการบริหารงานอย่างมีระบบ ตรงตามเวลาที่กำหนด และจัดอบรมพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้ได้รับความรู้และสะดวกต่อการดำเนินงานในโรงเรียน

3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) คือระบบกลไกที่โรงเรียนสำรวจความต้องการของบุคลากรและชุมชน เพื่อดำเนินการบริหารงานโรงเรียนได้ตามความต้องการนั้น มีสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต่างๆ ในการดูแลช่วยเหลือบุคลากรและชุมชนบุคลากรในโรงเรียนมีความเป็นกันเองกับผู้มาติดต่องาน โรงเรียนมีการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อพัฒนาให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ โรงเรียนจัดให้มีบริการข้อมูลข่าวสารเพื่อลดข้อสงสัยของผู้ปกครองและเป็นการสร้างทัศนคติที่ดี

4) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) คือระบบกลไกที่โรงเรียนมีคำสั่งมอบหมายงานและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน มีจัดทำเอกสารธุรการขึ้นในการประเมินผลการเรียนมีการบริการชุมชน อำนวยความสะดวกในการใช้สถานที่จัดกิจกรรมของชุมชนปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียน ครูปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียน

5) หลักความโปร่งใส (Transparency) คือระบบกลไกที่โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้กับชุมชนประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความถูกต้องจัดทำรายรับ - รายจ่ายในการจัดกิจกรรมต่างๆและมีการชี้แจงงบประมาณและทำเล่มรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาประจำปี

6) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือระบบกลไกที่โรงเรียนจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอความคิดเห็นเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี

7) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือระบบกลไกที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน มีการแต่งตั้งบุคลากรเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ การกระจายอำนาจบริหารทั้ง 4 ด้านกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและแผนปฏิบัติการประจำปีได้ตามสภาพจริง และสรรหาบุคลากรของโรงเรียนตรงตามความขาดแคลนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8) หลักนิติธรรม (Rule of Law) คือระบบกลไกที่การปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคลจะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและความยุติธรรมสร้างกฎกติการ่วมกันยอมรับ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการปฏิบัติงานเดือนเงินเดือนและยอมรับผลการประเมินการปฏิบัติงานการเดือนเงินเดือน

9) หลักความเสมอภาค (Equity) คือระบบกลไกที่โรงเรียนจัดการส่งเสริมภาคประชาชน ให้มีบทบาทมากขึ้นในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ มีระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งที่มีความเป็นธรรมเสมอภาคจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อำนวยความสะดวกให้บริการ และมีเกณฑ์

ประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างยุติธรรม

10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) คือ บุคลากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติงานตามการจัดโครงสร้างการบริหารงานในโรงเรียนบุคลากรในโรงเรียนยอมรับและเข้าใจหลักเกณฑ์การพิจารณาการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี โรงเรียนจัดทำประชาพิจารณ์จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครูผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักธรรมาภิบาลสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2555 มาใช้ในการศึกษาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาทั้ง 10 ประการดังนี้

1. หลักประสิทธิผล (Effectiveness)

วิเชียร วิทยอุดม (2547,หน้า18) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลที่จะมีในองค์การว่า ความมีประสิทธิภาพขององค์การ ประกอบด้วยความมีประสิทธิภาพของบุคคลและของกลุ่มรวมกัน มุมมองความมีประสิทธิภาพขององค์การ โดยพิจารณาว่า ความมีประสิทธิภาพขององค์การนั้นมีมากกว่าผลบวกของความมีประสิทธิภาพของบุคคลและของกลุ่มรวมกัน องค์การก็จะมีผลการดำเนินงานที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่าหลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการโดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐานรวมถึงมีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักประสิทธิผล หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการในสถานศึกษาที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแผนการปฏิบัติราชการประจำปี มีการดำเนินการกำกับ ติดตาม ปรับปรุงและแก้ไขเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อราชการ

2. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545,หน้า 17) กล่าวว่า ประสิทธิภาพหมายถึง การปฏิบัติงานที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว ตรงตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน และต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัด และได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ประสิทธิภาพนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากรที่ดี วัสดุอุปกรณ์ที่ดี และเพียงพอ รวมทั้งระบบการบริหารจัดการที่คล่องตัวและการกำกับดูแลที่ดี

ดริคเกอร์ (Drucker, 1967, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารัตนะ และสัมพันธ์ พันธุ์พฤษ, 2545, หน้า 3) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุจุดหมายขององค์การได้ดี

ณัฐนันท์ มั่นตะพงศ์ (2554, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึงการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใดๆ ก็ตามโดยมีสิ่งมุ่งหวังถึงผลสำเร็จและผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัดไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาทรัพยากรแรงงานรวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้นๆ ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าหลักประสิทธิภาพหมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร นักเรียน และชุมชน การปฏิบัติราชการตามระเบียบ และแม่นยำในหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง

3. หลักการตอบสนอง (Responsiveness)

สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2554, หน้า 9) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่าหลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสามารถตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการได้อย่างทั่วถึง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่าหลักการตอบสนอง หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555, หน้า 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การปฏิบัติราชการจะต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดต้องสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจรวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าหลักการตอบสนองหมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจสะดวกสบายเป็นมิตรกับผู้มาติดต่อราชการ รวมถึงตอบสนอง ตามความคาดหวัง ความต้องการของชุมชน มีการบริการข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. หลักการรับผิดชอบ (Accountability)

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) กล่าวว่าหลักการรับผิดชอบ คือ การที่จะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ทุกคนทุกฝ่ายตระหนักในสิทธิหน้าที่ที่มีส่วนในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนและการใส่ใจในปัญหาสาธารณะ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป โดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้ กล่าวรับผลการกระทำของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 5) ได้สรุปว่า หลักความรับผิดชอบต่อ คือ ความสำนึกและรับผิดชอบต่อในการตัดสินใจความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ใส่ใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องการพินความคิดเห็นที่แตกต่างและมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองตามบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่าหลักการรับผิดชอบต่อ (Accountability) หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบต่อนั้น ควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการรับผิดชอบต่อ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ได้รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนสถานศึกษา และชุมชน

5. หลักความโปร่งใส (Transparency)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 6-9) ได้นำเสนอไว้ว่าหลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องให้มีตามกฎหมายได้อย่างเสรีโดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินงานหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 82-83) ได้ระบุว่า หลักความโปร่งใส(Transparency) หมายถึง การบริหารที่ยึดหลักการเปิดเผยตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารงานในทุกๆ ด้าน เช่น การมีระบบงานที่ชัดเจน มีระบบคุณธรรมในการเลือกหรือแต่งตั้งบุคลากร รวมถึงการเปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและผลการ

ดำเนินงานที่ผ่านมา โดยองค์ประกอบเครื่องชี้วัดความโปร่งใสมี 4 ด้าน คือความโปร่งใสด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านระบบการให้ทุน ด้านระบบการให้โทษ และด้านการเปิดเผยระบบงาน

สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2554,หน้า19) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องที่ชัดเจน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ มีการจัดทำรายรับ – รายจ่าย และมีการชี้แจงงบประมาณและรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาประจำปี

6. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

วันชัย วัฒนศัพท์ (2543, หน้า 28) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า กระบวนการที่มีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชน และให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายรัฐและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกๆ คน

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, หน้า 50) ได้ให้ความหมายไว้ว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นปัจจัยที่ทวีความสำคัญต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้นทุกขณะ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจกระบวนการดำเนินการของโครงการรวมถึงได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วม

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (ดัสกรณี เพชรดี, 2551, หน้า 51) ได้ให้ความหมายไว้ว่าหลักการมีส่วนร่วม หมายถึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ ปัญหาของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความเห็น การได้สวนสาธารณะประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ

มุตตา คงคืน (2551, หน้า 25) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้ครูนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกันตามความเหมาะสม เปิดให้ทุกคนเสียสละร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผลด้วยความยุติธรรม โดยผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีความไว้วางใจกัน มีความผู้พันเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบร่วมกันด้วยวัฒนธรรมองค์การแบบประชาธิปไตย และทำงานเป็นทีม โดยการสื่อสารแบบกัลยาณมิตร

วิชิต บุญสนอง(2554, หน้า 5) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การให้โอกาสประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและบริหารจัดการชุมชนการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนและร่วมปฏิบัติงาน ตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูนักเรียนคณะกรรมการสถานศึกษาชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อให้ตรงตามความต้องการมากที่สุด

7. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 20) ได้ให้คำจำกัดความของการกระจายอำนาจว่า เป็นกระบวนการที่ระดับล่างของวงราชการได้รับมอบอำนาจมาจากหน่วยเหนือให้ตัดสินใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรขององค์กรได้เอง

ณรงค์ ประจวบวัน(2552,หน้า16-20) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจหรือการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจสั่งการในการดำเนินงานต่างๆ กระจายจากส่วนกลางไปยังหน่วยงานระดับล่างหรือหน่วยงานระดับปฏิบัติให้เกิดความอิสระคล่องตัว โดยยึดหลักการคือ ต้องกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการและการตัดสินใจไปสู่หน่วยปฏิบัติให้มากขึ้นทั้งด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปให้มีความอิสระ คล่องตัวและยืดหยุ่น

ลิขิต ธีรเวคิน (2553, หน้า 269) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจ หมายถึงการมอบอำนาจการปกครองให้คนในท้องถิ่น โดยมีอิสระในการปกครองตนเองการบริหารท้องถิ่น มีงบประมาณของตนเองมีหน้าที่ของตนเอง และมีฐานะเป็นนิติบุคคล

สุรศักดิ์ ชะมาร์มย์ (2554, หน้า10) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การมอบหมายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับโดยมุ่งเน้นการสร้างพลังพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการเพื่อผลการดำเนินการที่ดีของหน่วยงาน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการกระจายอำนาจหมายความว่า การมอบอำนาจหรือแต่งตั้งให้บุคลากรได้รับผิดชอบเป็นหัวหน้าฝ่ายหัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระเพื่อให้เกิดความอิสระและความคล่องตัวในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

8. หลักนิติธรรม (Rule of law)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2547, หน้า 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง การใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนและประชาชนเป็นสำคัญ

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550, หน้า 50-51) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of law) เป็นหลักที่ถือเป็นกฎกติกาในสังคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง ดังนั้นการตรวจตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรมการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิก ระบบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมที่ดีมีความเป็นธรรม และมีความชัดเจนมีระบบลงโทษที่เหมาะสม

อรทัย แสงทอง (2551, หน้า 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึงระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นข้อตกลงของหน่วยงานโดยที่ระเบียบและหลักเกณฑ์การบังคับใช้นั้นต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิก ระเบียบและหลักเกณฑ์เหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในหน่วยงาน และผู้รับบริการ รวมทั้งเอื้ออำนวยต่อการควบคุมและพัฒนาผู้รับบริการด้วยการกำหนด และปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด

ชลธิชา ลิมสกุลศิริรัตน์ (2551, หน้า 25, 60) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึงการตรากฎหมาย และการบังคับต่าง ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย ในการนำหลักนี้มาปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรม

สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2554, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง การดำเนินงานที่ยึดถือกฎระเบียบข้อบังคับเป็นหลักในการดำเนินงาน ด้วยความเป็นธรรม บังคับใช้อย่างเสมอภาคโดยไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการ

พระจรรณ อธิปญโญ (เวฬุวาปี) (2554, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และชุมชนยอมปฏิบัติตามกฎหมาย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าหลักนิติธรรมหมายความว่ากฎระเบียบข้อบังคับและข้อตกลงที่ใช้ของหน่วยงานในการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเสมอภาค ข้อตกลง และหลักเกณฑ์ต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิก รวมถึงการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของครูบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิกทุกคน

9. หลักความเสมอภาค (Equity)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541, หน้า 35) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่าความเสมอภาค (Equity) คือการที่ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่างๆ ในสังคม เช่นโอกาสพัฒนาหรือความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ โดยเท่าเทียมกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 30 ได้บัญญัติรับรอง สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย โดยระบุว่าบุคคลทุกคนย่อมมีความเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย อันเป็นการยืนยันถึง หลักความเสมอภาค (Equality Principle) ซึ่งมีพื้นฐานจากแนวคิดเรื่อง “ความเท่าเทียมกันตามธรรมชาติของมนุษย์” ที่ยอมรับว่าสิทธิตามธรรมชาติเป็นสิ่งที่บุคคลมีติดตัวมาตั้งแต่เกิด และไม่อาจถูกพรากไปโดยอำนาจรัฐ ทั้งนี้ บทบัญญัติดังกล่าวห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติอันก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่างบุคคลในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุแห่งถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา หรือสถานะอื่นใด อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญมาตรา 30 มิได้ปิดกั้นการเลือกปฏิบัติในกรณีที่เป็น “การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม” (Fair Discrimination) กล่าวคือ การกำหนดมาตรการเฉพาะเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลบางกลุ่มสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เท่าเทียมกับผู้อื่น ถือเป็นการดำเนินการภายใต้เจตนารมณ์แห่งความเสมอภาคและความยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550)

มุตตา คงคืน (2551, หน้า 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักความเสมอภาคที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความเสมอภาคในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกันโดยถือว่าบุคลากรทางการศึกษาทุกตำแหน่งทุกระดับ ทุกคน มีความเท่าเทียมกันในความเป็นคนและต่างคนต่างมีหน้าที่ที่สำคัญตามบทบาท

วิชิต บุญสนอง (2554, หน้า 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักความเสมอภาค (Equity) คือทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน

สุรศักดิ์ ชะมรัมย์ (2554, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การดำเนินงานที่เน้นให้ความสำคัญต่อการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักความเสมอภาค หมายถึง สิทธิเสรีภาพที่ทุกคนได้รับอย่างเสมอภาคตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างยุติธรรม

10. หลักการมุ่งฉันทามติ (Consensus oriented)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541, หน้า 35) สรุปว่าการมีฉันทามติร่วมในสังคม คือการตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นร่วมกัน (Broad consensus) บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 10) หลักการมุ่งฉันทามติ หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่

ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้อง โดยเอกฉันท์

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการมุ่งฉันทามติ หมายถึง กลไกที่บุคลากรทุกคนในองค์กรร่วมกันสร้างกฎเกณฑ์ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การพิจารณา มีเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างยุติธรรม

2.4 แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล

2.4.1. การจัดทำและเสนอของบประมาณเป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษา ภายใต้ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546 ที่ปรับปรุงให้สอดคล้องกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ โดยกำหนดให้หน่วยงานจัดทำ แผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมระบบติดตามและรายงานผลอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการกำกับ ตรวจสอบ และเปิดเผยต่อสาธารณะ (สำนักงานประมาณ, 2547, หน้า 34)

1. ตามที่ สำนักงานประมาณ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การจัดทำและเสนอของบประมาณ หมายถึง กระบวนการที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดทำ แผนการปฏิบัติงาน และ แผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อรองรับการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน โดยต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการของกระทรวงที่สังกัด ภายใต้วงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี (กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล, 2542)

ดังนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับกรอบงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล

2. แนวทางการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลได้เสนอขั้นตอนแนวทางในการจัดทำ และเสนอของบประมาณของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

2.1) การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา แนวทางการปฏิบัติงาน

(1) วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา ได้แก่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของ กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) ศึกษาข้อตกลงการปฏิบัติงานและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ เป้าหมายการ ให้บริการสาธารณะ ข้อตกลงการจัดทำผลผลิต ข้อตกลงการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่ และผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่

(3) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบ ทิศทางของเขต พื้นที่การศึกษา และความต้องการของสถานศึกษา

(4) วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ทำกับเขตพื้นที่การศึกษา ด้าน ปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุน ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กร และผลผลิตงาน/โครงการ

(5) จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษาวเคราะห์วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมที่ กระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(6) เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณะชนทราบ

2.2) การจัดทำกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาแนวทางการปฏิบัติ

(1) ทบทวนภารกิจการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูล สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

(2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา

(3) กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective)

(4) กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา

(5) กำหนดผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดย จัดทำเป็นข้อมูล สารสนเทศ

(6) กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และ ผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับ การปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำร่างข้อตกลงกับเขตพื้นที่การศึกษา

(7) จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก

(8) จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงและนำเสนอขอความเห็นชอบต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา

(9) เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณะชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.3) การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ แนวทางปฏิบัติ

(1) จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาพร้อมกับวิเคราะห์ความสำคัญของแผนงาน งานโครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้ง งบประมาณให้สถานศึกษา

(2) จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง โดยวิเคราะห์นโยบาย หน่วยเหนือที่มีการ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา เพื่อปรับเป้าหมาย ผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้า พร้อมกับปรับแผนงาน งานโครงการ และกิจกรรมหลัก ให้ สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงิน งบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ

(3) จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบงบประมาณรายจ่าย ระยะ ปานกลาง (MTEF) เสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมเชิงนโยบาย

(4) จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต (ร่างข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน) ของสถานศึกษาที่จะต้องทำ กับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายสอดคล้องกับ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดย ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดทำและเสนอของบประมาณโดยยึดหลัก นิติ ธรรม ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางการเงินอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การใช้จ่าย งบประมาณถูกต้องตามกฎหมาย แสดงถึงความมี คุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต ในการบริหาร จัดการงบประมาณ ตลอดจนยึดมั่นในหลักจริยธรรมทางการบริหาร ผู้บริหารยังเปิดโอกาสให้ครูและ บุคลากรมี ส่วนร่วม ในการจัดทำงบประมาณ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างฉันทมติ ร่วมกัน เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่าง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย อีกทั้งผู้บริหารมีความตระหนักใน ความรับผิดชอบ ต่อการเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณโดย คำนึงถึง ความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด ของการใช้ทรัพยากร พร้อมดำเนินงานด้วยความเปิดเผย และตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล

2.4.2 การจัดสรรงบประมาณ

การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างให้ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่าง อิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบกฎหมาย และนโยบายของรัฐ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว และมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของการดำเนินงาน อันเป็นการส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเกิด คุณภาพที่สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากวัตถุประสงค์ ดังกล่าวแล้ว โรงเรียนนิติบุคคลยังมีอำนาจหน้าที่ตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหาร

จัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของโรงเรียนชั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารงานในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ขณะเดียวกัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติให้โรงเรียนนิติบุคคลมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ด้านการศึกษา ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านทรัพยากร เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้กรอบกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1. ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้แทนนิติบุคคลในกิจการทั่วไปของโรงเรียนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก
2. ให้โรงเรียนมีอำนาจปกครองดูแล บำรุง รักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ เว้นแต่การจำหน่ายหรือส่งทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โรงเรียนต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน
3. ให้โรงเรียนจดทะเบียนลิขสิทธิ์หรือดำเนินการทางทะเบียนทรัพย์สินต่างๆที่มีผู้ถือสิทธิ์หรือโครงการซื้อ แลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษาให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา
4. กรณีโรงเรียนดำเนินคดีเป็นผู้ฟ้องร้องหรือถูกฟ้องร้องผู้บริหารจะต้องดำเนินคดีแทนสถานศึกษาหรือถูกฟ้องร่วมกับสถานศึกษา ถ้าถูกฟ้องโดยมิได้อยู่ในการปฏิบัติราชการ ในกรอบอำนาจ ผู้บริหารต้อง รับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัว
5. โรงเรียนจัดทำงบดุลประจำปีและรายงานสาธารณะทุกสิ้นปีงบประมาณงบประมาณที่สถานศึกษานำมาใช้จ่าย

หลังจากที่สถานศึกษาได้จัดทำและเสนอของบประมาณแล้ว ในการจัดสรรงบประมาณนั้นมีความสำคัญมากในการนำงบประมาณมาใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายของการจัดสรรงบประมาณ

ตาม ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546 ได้ระบุว่า การจัดสรรงบประมาณหมายถึงกระบวนการแบ่งจัดงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เพื่อให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจสามารถใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันได้ โดยดำเนินการในรูปแบบของการอนุมัติเงินประจำงวดหรือวิธีการอื่นที่สำนักงานประมาณกำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานประมาณ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหาร การใช้จ่าย และการ

เบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงานประมาณ, 2547: หน้า 31) ขณะเดียวกัน คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ได้กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณระดับสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ครอบคลุมการจัดสรรงบประมาณภายใน การเบิกจ่าย และอนุมัติงบประมาณ ตลอดจนการโอนเงินงบประมาณ เพื่อให้การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามีความเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: หน้า 24)

2. แนวทางการจัดสรรงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ได้เสนอขั้นตอนแนวทางในการจัดสรรงบประมาณซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษามีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

2.1.1 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษาแนวทางการปฏิบัติ

- 1) จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ
- 2) ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งผ่านเขต พื้นที่การศึกษาแจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่องนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณ
- 3) ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรที่เขตพื้นที่การศึกษา แจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณที่ได้รับจากแผนการระดมทรัพยากร
- 4) วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานที่ต้องดำเนินงานตามมาตรฐานโครงสร้างสายงาน และตาม แผนงานงานโครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และกำหนดงบประมาณ ทรัพยากรของแต่ละสายงาน งานโครงการ ให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และวงเงินนอกงบประมาณตามแผน ระดมทรัพยากร
- 5) ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ
- 6) จัดทำรายละเอียดแผนการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณซึ่งระบุแผนงานงานโครงการ ที่ สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณที่ได้ตามแผนระดมทรัพยากร
- 7) จัดทำข้อร่างตกลงผลผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษาแลกำหนดผู้รับผิดชอบ

2.1.2 การเบิกจ่าย และการอนุมัติงบประมาณ แนวทางการปฏิบัติ

1) จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส โดยกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานรายเดือนให้เป็นไปตาม แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณแล้วสรุปแยกเป็นรายไตรมาสเป็นงบบุคลากร งบอุดหนุน งบลงทุน แยกเป็นค่าครุภัณฑ์ และค่าก่อสร้างและงบดำเนินการ ตามนโยบายพิเศษ

2) เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติประจำปีงบประมาณผ่านเขตพื้นที่ การศึกษาไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวมเสนอต่อสำนักงบประมาณ

3) เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่างๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีและอนุมัติ การใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการตามที่ได้รับงบประมาณ

3. การโอนเงินงบประมาณ แนวทางการปฏิบัติ การโอนเงิน ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

สถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามแนวทางและขั้นตอนที่กระทรวงการคลังกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 34) ทั้งนี้ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดว่า การโอนหรือปรับเปลี่ยนรายการงบประมาณสามารถกระทำได้เมื่อมีความจำเป็นเพื่อแก้ไขอุปสรรคในการดำเนินงาน หรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการให้บริการ รวมถึงเพื่อสนับสนุนการพัฒนากุศลกรและเทคโนโลยี โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้หลัก ความประหยัด ความคุ้มค่า และความเหมาะสม พร้อมทั้งแสดงผลความจำเป็นอย่างชัดเจน ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงงบประมาณต้องไม่ส่งผลให้เป้าหมายหรือผลผลิตตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณลดลงในสาระสำคัญ อีกทั้งต้องไม่ก่อให้เกิดหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระเมื่อสิ้นปีงบประมาณ จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณภายใต้ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในหลัก คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลทางการเงิน โดยจัดสรรงบประมาณตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร การใช้จ่ายงบประมาณให้ความสำคัญกับความ คุ้มค่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล พร้อมกำหนดลำดับความสำคัญของโครงการอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังตระหนักถึง ความรับผิดชอบ ในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารงบประมาณ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผ่านการประชุมและการสร้างฉันทามติร่วม เพื่อให้การบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับจากต้นสังกัด ตลอดจนยึดหลัก ความเปิดเผยและความโปร่งใสของข้อมูลทางการเงิน เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

2.4.3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล

แนวทางการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลได้ระบุให้สถานศึกษาจะต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน โดยมี แนวปฏิบัติ ประกอบด้วย การตรวจสอบ ติดตามการใช้เงิน และผลการดำเนินงานการประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบติดตามการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส

1.2 จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการให้บริการผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาส

1.3 รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จและตัวชี้วัด (Key Performance Indicators: KPIs) ของสถานศึกษา

2.2 จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลิตที่กำหนด ตามข้อตกลงการให้บริการผลิตของสถานศึกษา

2.3 สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลิตของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผน การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างเป็นระบบ ภายใต้กรอบระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลัก ความรับผิดชอบและความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการติดตามและนิเทศให้สอดคล้องกับแผนการใช้จ่ายงบประมาณ โดยให้ความสำคัญกับโครงการที่มีระดับความเสี่ยงสูง เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพ ในการบริหารงบประมาณและบรรลุเป้าหมายตามแผนงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรจัดทำ รายงานผลการติดตามและประเมินผล พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันท่วงที การดำเนินงานทั้งหมดควรตั้งอยู่บนหลัก

ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความโปร่งใส โดยเปิดเผยผลการตรวจสอบต่อสาธารณชนได้อย่างตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ผู้บริหารต้องรายงานผลการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างต่อเนื่อง เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อและกำกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล

2.4.4. การระดมทรัพยากร

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความสำคัญมากทั้งจากบุคคล ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ โดยให้มีการระดมเงินจากแหล่งต่าง ๆ นอกเหนือจากเงินงบประมาณแผ่นดินมาใช้ในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

1. ความหมายของการระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา การระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

ดวงแก้ว คำสุระ (2547, หน้า 23) ได้อธิบายความหมายของ ทรัพยากรทางการศึกษา ไว้ในสองมิติ โดยใน มุมมองแคบ ทรัพยากรทางการศึกษาหมายถึง “ปัจจัยนำเข้า” (Input) ที่ใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทภายในสังคม ซึ่งส่วนใหญ่ปรากฏในรูปของ งบประมาณทางการศึกษา ทั้งรายจ่ายประจำ เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าวัสดุอุปกรณ์ และรายจ่ายเพื่อการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ขณะที่ใน มุมมองกว้าง ทรัพยากรทางการศึกษาครอบคลุมทั้ง “ปัจจัยนำเข้า” และ “ปัจจัยกระบวนการจัดการ” ที่เกี่ยวข้องกับการแปรเปลี่ยนทรัพยากรให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการศึกษา โดยไม่จำกัดเฉพาะงบประมาณหรือปัจจัยทางการเงินเท่านั้น แต่รวมถึง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และ ความสามารถในการระดมทรัพยากรจากสังคม ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล ภาคเอกชน ชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม ที่ร่วมสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 67) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรทางการศึกษาเพิ่มเติมว่า ครอบคลุมถึงทรัพยากรมนุษย์ ทั้งที่มีส่วนร่วมโดยตรงและโดยอ้อมในการให้บริการทางการศึกษา รวมถึง สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา เช่น คลื่นวิทยุ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุ่ง แก้วแดง (2545, หน้า 6) ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา หมายถึง การหารายได้ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

2. ที่ผ่านมา ระบบการจัดการศึกษาไทยอยู่ภายใต้การรวมศูนย์อำนาจของรัฐ แม้ปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่กระบวนการ

บริหารยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และระเบียบราชการยังไม่เอื้อต่อความคล่องตัวในการตัดสินใจ ดังนั้น การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาจึงมีความจำเป็น เพื่อให้หน่วยงานสามารถจัดสรรและใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อการพัฒนาการศึกษาได้อย่างแท้จริง ดังนี้

2.1 การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาในทุกระดับจำเป็นต้องอาศัย ทรัพยากร ทั้งในด้านคน เงิน วัสดุ และสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ หากขาดทรัพยากรแล้ว กิจกรรมย่อมไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือหากทรัพยากรมีไม่เพียงพอ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นย่อมไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น ในการจัดการเรียนการสอน หากโรงเรียนได้รับการจัดสรรบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ การดำเนินงานอาจเกิดขึ้นได้แต่จะไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร ต่างจากสถานศึกษาที่มีทรัพยากรเพียงพอซึ่งสามารถพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ได้ดีกว่าอย่างชัดเจน

2.2 เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงานในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่หน่วยงานนั้น บางครั้งจะเป็นไปเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงาน โดยการพยายามจัดหาทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน ได้แก่ การจัดสรรเทคโนโลยีในการทำงานไปให้ เช่น การจัดเครื่องคอมพิวเตอร์ไปใช้แทนเครื่องพิมพ์ดีด เป็นต้น

2.3 เป็นการควบคุมการดำเนินงานขององค์กร หรือผู้รับผิดชอบการบริหารทรัพยากร ในบางครั้งก็จะเป็นไปเพื่อการควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทำหรือดำเนินงานเฉพาะในการกิจที่มอบหมาย หรือกระทำการกิจในช่วงเวลาที่กำหนด ตัวอย่างนี้จะให้เห็นในการบริหารทรัพยากรทางการเงิน ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จะจัดสรรทรัพยากรให้เป็นงวด ๆ เพื่อการดำเนินกิจกรรมแทนการให้งบประมาณทั้งหมดของแผนงานหรือโครงการ

2.4 เป็นการส่งเสริมกิจกรรมใหม่ๆ การบริหารทรัพยากรนอกจากจะเป็นการบริหารเพื่อให้หน่วยงานดำเนินกิจกรรมปกติธรรมดาของหน่วยงานแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรเพื่อแสวงหาความคิดใหม่ๆ คำตอบใหม่ๆ ด้วย เช่น ในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อโครงการทดลอง โครงการวิจัยต่าง ๆ เป็นต้น

2.5 เป็นการกระจายทรัพยากรตามความเสี่ยงการทรัพยากร ในการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ นั้น มีมากกว่าทรัพยากรที่มีอยู่ ดังนั้น การบริหารทรัพยากรขั้นตอนหนึ่งคือ การจัดสรรทรัพยากรจึงมีความจำเป็นมากที่จะต้องนำมาใช้เพื่อกระจายทรัพยากรไปยังหน่วยงานที่มีความต้องการจริง ๆ ทั้งนี้ โดยอาศัยเกณฑ์ต่างๆ ในการบริหาร เช่น เกณฑ์ความรีบด่วน ของงาน เกณฑ์ความสอดคล้องกับนโยบายหรือภารกิจหลัก และเกณฑ์ความจำกัดของทรัพยากร เป็นต้น

3. แหล่งทรัพยากรทางการศึกษา ประกอบไปด้วย

3.1 งบประมาณแผ่นดิน สถานศึกษาที่เป็นของราชการ งบประมาณแผ่นดินถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรแหล่งใหญ่ที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรทางการเงิน โดยจะรวมเงินไว้ทุก

หมวด ตั้งแต่หมวดเงินเดือน ค่าจ้าง จนถึงหมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้างปัจจุบันการจัดสรรเงินงบประมาณรัฐบาลพยายามจัดให้ตามโครงการต่างๆ

3.2 เงินนอกงบประมาณ นอกจากเงินรายได้แผ่นดินแล้ว บางสถาบันการศึกษายังมีรายได้ของตนเองเฉพาะ เช่น เงินบำรุงการศึกษา หรือเงินอื่นๆ ซึ่งเงินเหล่านี้เป็นเงินที่สถานศึกษาสามารถจัดหามาได้และสามารถจัดทำโครงการเพื่อใช้ในกิจกรรมของโรงเรียน

3.3 เงินจากการลงทุน สถานศึกษาที่เป็นของเอกชน แหล่งเงินรายได้ส่วนใหญ่มาจากการลงทุนของเจ้าของกิจการ ซึ่งอาจจะเป็นเอกชน มูลนิธิ สมาคมก็ได้ เงินนี้จะใช้ในการดำเนินกิจการทั้งปวง ของสถานศึกษานั้นร่วมกันกับเงินรายได้ ที่เรียกเก็บจากผู้เรียน

3.4 ทรัพยากรจากชุมชน ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความสำคัญมาก สถาบันการศึกษาจะได้รับการสนับสนุนทรัพยากรแทบทุกประเภทจากชุมชน แหล่งทรัพยากรของชุมชน ประกอบด้วย บุคคลองค์กรต่าง ๆ เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กรกุศลต่างๆ ทรัพยากรจากชุมชนที่ให้แก่สถาบันการศึกษา อาจแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 เป็นการให้แก่บุคคลโดยตรง การให้ทุนอุดหนุนในการศึกษา การศึกษาวิจัยค้นคว้า เป็นต้น

รูปแบบที่ 2 ให้การสนับสนุนแก่สถาบันโดยส่วนรวม เช่น การให้วัสดุ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ

3.5 แหล่งทรัพยากรจากต่างประเทศ เป็นแหล่งสนับสนุนในรูปแบบของทุน ผู้เชี่ยวชาญ หรือวัสดุ อุปกรณ์กล่าวโดยสรุปทรัพยากรทางการบริหารการศึกษานั้น มีอย่างน้อยที่สุด 3แหล่งใหญ่ด้วยกัน คือ จากภาครัฐบาล เอกชน และรายได้จากการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษาเอกชน เช่น เงินบำรุงการศึกษา ค่าหน่วยกิต ค่าลงทะเบียน ค่าจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ผลิตจากสถาบันการศึกษานั้น

4. แนวทางการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาในสถานศึกษานั้น ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาประกอบไปด้วย การจัดสรรทรัพยากร การระดมทรัพยากร การหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การจัดการทรัพยากร ให้มีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถาบันการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการทรัพยากรสินรองสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนและสนับสนุนให้บุคลากร และสถาบันการศึกษารวมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน

4.2 การระดมทรัพยากร

1) ให้มีการศึกษาวิเคราะห์มีกิจกรรมและภารกิจงานโครงการตามกรอบงบประมาณ ระยะปานกลาง และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพิ่มเติมจากงบประมาณรายได้ไว้ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้เป็นไปตามความเร่งด่วนและช่วงเวลา

2) การสำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนการศึกษาตามเกณฑ์ การรับทุนทุกประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนได้รับทุนการศึกษาโดยตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมกับให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

3) วิเคราะห์แหล่งทรัพยากรบุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

4) จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาโดยกำหนดวิธีการ แหล่งทุนสนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงานและผู้รับผิดชอบ

5) เสนอแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ

4.3 แนวปฏิบัติการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

1. การจัดการทรัพยากร แนวทางการปฏิบัติ

1) ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบ รายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2) วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

3) สนับสนุนให้บุคลากรและสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2. การระดมทรัพยากร แนวทางการปฏิบัติ

1) ศึกษา วิเคราะห์กิจกรรมและภารกิจงาน / โครงการตามกรอบประมาณการระยะปานกลาง (MTEF) และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพิ่มเติมจากประมาณการรายได้งบประมาณ ไว้เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้เป็นไปตามความเร่งด่วนและช่วงเวลา

2) สำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาตามเกณฑ์การรับทุนทุก ประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนได้รับทุนการศึกษาโดยตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมกับให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

3) ศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

4) จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุน โดยกำหนดวิธีการ แหล่งการ สนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรในสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส โดยคำนึงถึงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้บริหารมุ่งจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละสาขาวิชา ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้บุคลากร ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมการจัดหารายได้และกองทุนทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีความยั่งยืนและตอบสนองต่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน

2.4.5. การบริหารการเงิน

สถานศึกษาควรจัดให้มีการบริหารงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบ มีการควบคุมการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่ตั้งไว้ เพื่อใช้เงินให้เกิดประโยชน์กับการศึกษาให้มากที่สุดความหมายของการบริหารการเงิน ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการบริหารทางการเงิน ประกอบไปด้วย

สำนักปฏิรูปการศึกษา (2546, หน้า 68) ระบุว่า การบริหารการเงินของสถานศึกษาต้องมีแผนการหารายได้และแผนการใช้จ่ายเงิน ควบคู่กับการควบคุมและกำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด อีกทั้งต้องมี ระบบข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้ ทันสมัย และตรวจสอบได้ตลอดเวลา เพื่อแสดงถึงความ โปร่งใส (Transparency) และ ความรับผิดชอบ (Accountability) ในการบริหารการเงินของสถานศึกษา

กระทรวงการคลัง (2547, หน้า 36) กล่าวว่า การบริหารทางการเงิน หมายถึง การจัดการระบบการเงินขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หากเป็นภาคเอกชนก็คือ การทำให้เจ้าของกิจการมีความมั่งคั่งมากที่สุด แต่ในแง่ของการบริหารภาครัฐ หมายถึง การบริหารเงินงบประมาณให้เกิดสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

แนวทางการบริหารการเงินในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีอบการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลได้กำหนดว่ามีขอบข่ายภารกิจประกอบไปด้วย การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน และการกักเงินไว้เบิกเหลือมปี

1. การรับเงิน ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1.1 การรับเงินสด เช็คหรือเอกสารอย่างอื่นให้ปฏิบัติตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนดว่าด้วยการนั้น

1.2 ให้ยกใบเสร็จรับเงิน แก่ผู้จ่ายเงินทุกครั้ง ยกเว้นการรับเงินงบประมาณจากคลัง ให้ใช้ฎีกาเป็นหลักฐานในการรับเงิน

1.3 ให้ใช้ใบเสร็จรับเงิน ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดหรือตามแบบที่ได้รับ
ความเห็นรอบจากกระทรวงการคลัง ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1.3.1 มีสำเนาเย็บติดไว้กับเล่ม 1 ฉบับ
- 1.3.2 มีหมายเลขกำกับเลข และหมายเลขกำกับใบเสร็จเรียงกันไปทุกฉบับ
- 1.3.3 มีทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงินเพื่อการตรวจสอบ
- 1.3.4 ให้พิจารณาจ่ายใบเสร็จรับเงิน ให้ผู้รับผิดชอบตามจำนวนที่เหมาะสมแก่
ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และให้มีหลักฐานการรับส่งใบเสร็จรับเงินนั้นไว้ด้วย
- 1.3.5 ให้ส่งคืนใบเสร็จรับเงินเมื่อหมดความจำเป็นต้องใช้
- 1.3.6 โดยปกติให้ใช้ใบเสร็จรับเงินเล่มเดียวกัน รับเงินทุกประเภท เว้นแต่เงิน
ประเภทใดมีการรับชำระเงินประจำ และมีจำนวนมากราย จะแยกใบเสร็จรับเงินตามประเภทเงินที่รับ
ชำระก็ได้
- 1.3.7 ให้ใช้ใบเสร็จรับเงินตามปีงบประมาณ เมื่อขึ้นปีงบประมาณใหม่
ให้ขึ้นเล่มใหม่ โดยใบเสร็จรับเงินฉบับที่ยังไม่ได้ใช้ให้คงติดไว้กับเล่ม แต่ให้ปรุ เจาะรูหรือประทับตรา
เล็กใช้ เพื่อให้เป็นที่สังเกต มิให้นำมาใช้รับเงินได้อีกต่อไป

1.4 ให้บันทึกเงินที่ได้รับ ในบัญชีเงินสด หรือบัญชีเงินฝากธนาคารแล้วแต่กรณี
ภายในวันที่ได้รับเงินนั้น โดยแสดงให้เห็นว่าได้รับเงินตามฎีกาหรือใบเสร็จรับเงินเล่มใด เลขที่ใดและ
จำนวนเงินเท่าใด

1.5 ในกรณีที่มีการรับเงินภายหลังกำหนดเวลาปิดบัญชี สำหรับวันนั้นแล้วก็ให้
บันทึกการรับเงินนั้นในบัญชีเงินสดหรือบัญชีเงินฝากธนาคารในวันทำการต่อไป

1.6 เงินประเภทใด มีใบเสร็จรับเงินวันหนึ่งหลายฉบับจะรวมเงินรับประเภทนั้นๆ
ตามสำเนาใบเสร็จทุกฉบับมาบันทึกในบัญชีรายการเดียวกันก็ได้ โดยให้แสดงให้เห็นว่าเป็นเงินรับตาม
ใบเสร็จเลขที่ใดถึงเลขที่ใด จำนวนเงินรับรวมทั้งสิ้นเท่าใด ไว้ด้านหลังสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับสุดท้าย

1.7 เมื่อสิ้นเวลารับเงินให้ผู้มีหน้าที่รับชำระเงิน นำเงินที่ได้รับพร้อมกับสำเนา
ใบเสร็จรับเงินที่ออกในวันนั้นทั้งหมดส่งต่อเจ้าหน้าที่การเงินของสถานศึกษา

1.8 ให้สถานศึกษาที่จัดให้มีการตรวจสอบจำนวนเงิน มีเจ้าหน้าที่จัดเก็บและนำส่ง
หลักฐาน และรายการที่บันทึกไว้ในบัญชีแสดงหรือบัญชีเงินฝากธนาคารว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่หาก
ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าถูกต้องก็ให้ผู้ตรวจสอบแสดงยอดรวมเงินรับทั้งสิ้นตามใบเสร็จรับเงินทุกฉบับ
ที่ได้รับในวันนั้น ไว้ในสำเนาใบเสร็จรับเงินฉบับสุดท้ายและลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย

2. การจ่ายเงิน ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

2.1 การจ่ายเงินจะจ่ายได้เฉพาะที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับอนุญาตให้จ่ายได้ หรือตามที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังหรือตามวัตถุประสงค์ของเงินประเภทนั้นๆ และผู้มีอำนาจอนุมัติให้จ่ายได้

2.2 ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงิน โดยลงลายมือชื่ออนุมัติในหลักฐานการจ่ายทุกฉบับหรือในงบหน้าหลักฐานการจ่าย

2.3 การจ่ายเงินให้จ่ายเป็นเช็ค การจ่ายเงินเดือน และค่าจ้างให้จ่ายโดยวิธีโอนเงิน เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้มีสิทธิ ส่วนการจ่ายเงินสดให้กระทำได้ในกรณีจ่ายเงินให้ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้าง หรือผู้รับบำนาญ สำหรับการจ่ายที่มีวงในไม่เกินครั้งละ 2,000 บาท

2.4 การจ่ายเงิน ต้องมีหลักฐานการจ่ายไว้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่จ่ายเงินเรียกหลักฐานการจ่าย หรือให้ผู้รับเงินสดลงลายมือชื่อรับรองในหลักฐานการจ่ายเงิน โดยที่ยังมิได้มีการจ่ายเงินให้เจ้าหนี้ หรือผู้มีสิทธิรับเงิน

2.5 หลักฐานการจ่าย ให้เป็นไปตามที่กระทรวงการคลังกำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

2.5.1 หลักฐานการจ่าย เป็นใบเสร็จรับเงินซึ่งผู้รับเงินออกให้อย่างน้อยจะต้องมี รายการ ดังต่อไปนี้ชื่อ สถานที่อยู่หรือที่ทำการของผู้รับเงิน วัน เดือน ปีที่รับเงิน จำนวนเงินทั้งตัวเลข และตัวอักษร ลายมือชื่อรองผู้รับเงิน

2.5.2 หลักฐานการจ่ายต้องพิมพ์ หรือเขียนด้วยหมึก การแก้ไขหลักฐานการจ่ายให้ ใช้วิธีขีดฆ่าแล้วพิมพ์หรือเขียนใหม่ แล้วให้ผู้รับเงินลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง

2.5.3 ในกรณีที่หลักฐานการจ่ายเงินสูญหายให้ปฏิบัติคือ ถ้าหลักฐานการจ่ายที่เป็น ใบเสร็จรับเงินสูญหาย ให้ใช้สำเนาใบเสร็จรับเงิน ซึ่งผู้รับเงินรับรองแทนได้ กรณีไม่อาจดำเนินการ ตามข้อ 3) ได้ ให้ผู้จ่ายเงินรับรองการจ่ายเงิน โดยชี้แจงเหตุผล พร้อมคำรับรองว่ายังไม่เคยนำ หลักฐานการจ่ายที่สูญหายมาเบิกจ่าย เมื่อผู้มีอำนาจอนุญาตก็ให้ใช้ใบรับรองการจ่ายเงินแทน ใบเสร็จรับเงินได้

2.5.4 การจ่ายเงินที่ผู้รับเงินไม่สามารถมารับเงินด้วยตนเองได้จะมอบฉันทะหรือ มอบอำนาจให้ผู้อื่นมารับแทนก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจโดยให้ผู้รับเงินทำใบมอบฉันทะหรือ ใบมอบอำนาจแล้วแต่กรณีไว้เป็นหลักฐาน

2.5.5 การจ่ายเงิน ซึ่งตามลักษณะไม่อาจเรียกใบเสร็จรับเงินจากผู้รับชำระเงินได้ให้ผู้ จ่ายเงินทำใบรับรองการจ่ายเงินเพื่อเป็นหลักฐานแทนใบเสร็จรับเงิน

2.6 การเขียนเช็คส่งจ่ายให้ปฏิบัติ ดังนี้

2.6.1 การจ่ายเงินให้เจ้าหนี้หรือบุคคลภายนอก ให้ออกเช็คส่งจ่ายในนามของเจ้าหนี้ ขีดคำว่า “หรือตามคำสั่ง” หรือ “หรือผู้ถือ” ออกและขีดคร่อมด้วย

2.6.2 ในกรณีส่งจ่ายเงิน เพื่อขอรับเงินสดมาจ่าย ให้ออกเช็คสั่งจ่ายในนามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและขีดฆ่าคำว่า “หรือตามคำสั่ง” หรือ “หรือผู้ถือออก ห้ามออกเช็คคำสั่งจ่ายเงินสด

2.6.3 การเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินในเช็คที่เป็นตัวอักษร ให้เขียนหรือพิมพ์ให้ขีดคำว่า “บาท” หรือขีดเส้นหน้าจำนวนเงิน อย่าให้มีช่องว่างที่จะเขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินเพิ่มเติมได้ และให้ขีดเส้นตรงหลังชื่อสกุล ชื่อบริษัท หรือห้างหุ้นส่วน จนขีดคำว่า “หรือผู้ถือ” หรือ “หรือตามคำสั่ง” แล้วแต่กรณีโดยมิให้มีการเขียนหรือพิมพ์ชื่อบุคคลอื่นเพิ่มเติมได้อีก

2.7 ให้บันทึกการจ่ายเงินให้แก่ผู้รับเงินทุกรายการไว้ในบัญชีเงินสดหรือบัญชีเงินฝากธนาคารแล้วแต่กรณี ในวันที่จ่ายเงินนั้น

2.8 เมื่อสิ้นเวลารับจ่ายเงิน ให้สถานศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบรายการจ่ายเงินที่บันทึกไว้ในบัญชีเงินสด หรือบัญชีเงินฝากธนาคารกับหลักฐานการจ่ายในวันนั้น หากปรากฏว่าถูกต้องให้ผู้ตรวจสอบลงลายมือชื่อกำกับยอดเงินคงเหลือในบัญชีนั้น

3. การยืมเงิน ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

3.1 การจ่ายเงินยืม จะจ่ายได้เฉพาะผู้ที่ทำสัญญาการยืม ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด และผู้มีอำนาจได้อนุมัติให้จ่ายเงินยืมตามสัญญาการยืมเงินนั้นแล้วเท่านั้น

3.2 ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้ยืมเฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อใช้ในราชการและห้ามมิให้อนุมัติให้ยืมรายใหม่เมื่อผู้ยืม มิได้ชำระเงินยืมรายเก่าให้เสร็จสิ้นไปก่อน

3.3 ให้มีการตรวจสอบสัญญาการยืมเงิน และติดตามให้ผู้ยืมส่งใช้เงินยืมภายในเวลาที่กำหนด หรือเรียกขอใช้เงินยืมตามเงื่อนไขในใบยืมให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว อย่างช้าไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันครบกำหนด

3.4 ให้เก็บรักษาสัญญาการยืมเงิน ซึ่งยังมีได้ชำระคืนเงินยืม ใช้เสร็จสิ้นในวันที่ปลอดภัยอย่าให้สูญหายได้ และเมื่อผู้ยืมได้ชำระคืนเงินยืมเสร็จสิ้นแล้ว ก็ให้เก็บเช่นเดียวกับหลักฐานการจ่าย

4. การเก็บรักษาเงิน ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

4.1 ให้สถานศึกษาจัดให้มีตู้รับรักษาเงินสำหรับการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษาโดยให้ตั้งไว้ในที่ปลอดภัยภายในสถานศึกษา

4.2 ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทำรายงานเงินคงเหลือประจำวัน ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด หากวันใดไม่มีการรับจ่ายใน จะไม่ทำรายงานเงินคงเหลือประจำวันสำหรับวันนั้นก็ได้ แต่ให้หมายเหตุในรายงานเงินคงเหลือประจำวันที่มีการรับจ่ายเงินถัดไปให้ทราบด้วย

4.3 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างน้อย 3 คน ทำหน้าที่เป็นกรรมการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา โดยมีหน้าที่ ดังนี้

4.3.1 ถือลูกกุญแจนิรภัย และเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย

4.3.2 ตรวจสอบตัวเงิน และหลักฐานแทนตัวเงิน กับรายงานเงินคงเหลือประจำวัน เมื่อถูกต้องให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานในรายงานเงินคงเหลือประจำวัน

4.3.3 นำเงินเข้าเก็บรักษาในตู้บิณัย ใส่กุญแจ และประจำตามครั้งของกรรมการแต่ละคนให้เรียบร้อย

4.4 มอบเงินที่เก็บรักษาไว้ให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบไปจ่าย ในวันทำการถัดไปโดยให้ลงลายมือชื่อรับไว้ในรายงานเงินคงเหลือประจำวันก่อนวันทำการที่รับเงินไปจ่าย

4.5 การควบคุมเงินสดย่อย เพื่อความสะดวกและคล่องตัว สถานศึกษาอาจเก็บเงินสดไว้ให้จ่ายในวงเงินที่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษากำหนดตามความจำเป็น และเหมาะสมเพื่อตรึงเป็นค่าใช้จ่ายเล็กน้อยประจำสำนักงานตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

4.5.1 ให้เก็บรักษาเงินลงผ่อนไว้ ณ ที่ทำการของสถานศึกษาเป็นเงินสดได้ไม่เกิน 5,000 บาท ให้นำฝากไว้กับธนาคารในบัญชีแยกต่างหาก

4.5.2 การจ่ายเงินสดย่อยให้มีหลักฐานการจ่ายไว้เป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและเบิกเงินงบประมาณ หรือเงินนอกงบประมาณมาใช้

4.5.3 ให้มีผู้รับผิดชอบดูแล และทำทะเบียนคุมเงินสดย่อยเพื่อเป็นหลักฐานให้ตรวจสอบ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2546, หน้า 49 - 53)

สรุปได้ว่า การบริหารการเงิน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผนการดำเนินการเบิกจ่ายเงินและปฏิบัติตามแนวทางการรับเงินตามระเบียบกระทรวงการคลังด้วยความ(ซื่อสัตย์สุจริต)ยึด(หลักนิติธรรม)เบิกจ่ายเงินตามกฎระเบียบอย่าง(โปร่งใส) แสดงหลักฐานการจ่ายเงินที่สามารถตรวจสอบได้มีระบบการยืมเงินตามกระทรวงการคลังกำหนดตาม(หลักนิติธรรม)แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษาเงินของสถานศึกษาให้มี(ความรับผิดชอบ)และปฏิบัติตามระเบียบการเงินตาม(หลักการกระจายอำนาจ) โดยมุ่งเน้น ความตระหนักต่อความรับผิดชอบ ในการบริหารการเงินของสถานศึกษาอย่าง(คุ้มค่า)ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและ(ตรวจสอบได้) การจัดทำทะเบียนคุมเงินสด ไว้เป็นหลักฐานให้ตรวจสอบ การควบคุม และกำกับดูแล การดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามระเบียบการเงินที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ต้องมีระบบข้อมูลเชื่อถือได้ เป็นปัจจุบัน และครอบคลุมการดำเนินงานทางการเงินทุกด้านด้วย(หลักนิติธรรม)

2.5 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

1.ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตั้งอยู่ที่เลขที่ 103/1 ถนน
 รณชัยชาญยุทธ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000 โทรศัพท์
 0-4351-3003 0-4351-3388 0-4351-3398 โทรสาร 0-4351-4014 เว็บไซต์ www.roiet1.go.th
 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภोजตุรพักตรพิมาน
 อำเภอธวัชบุรี อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอจังหาร อำเภอเชียงขวัญ และอำเภอทุ่งเขาหลวง

แผนภาพโครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ภาพประกอบที่ 1 แผนภาพโครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่มา (แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2566, หน้า 9)

ตารางที่ 2.1 จำนวนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1

ลำดับ ที่	โรงเรียนประถมศึกษา	ลำดับ ที่	โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
1	โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน	1	โรงเรียนร่อนคำวิทยานุกุล
2	โรงเรียนบ้านอันประชาสรรค์	2	โรงเรียนป่าสังข์ ป่าม่วงวิทยา
3	โรงเรียนหนองบัวเลิงเหล่าสวนมอญ	3	โรงเรียนบ้านน้ำใสเทียมแท้
4	โรงเรียนบ้านโคกมอน	4	โรงเรียนบ้านเหล่าจันทน์หนองทุ่ม

ลำดับ ที่	โรงเรียนประถมศึกษา	ลำดับ ที่	โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา
5	โรงเรียนบ้านงูเห่ล้อม	5	โรงเรียนรัฐประชาวิทยาการ
6	โรงเรียนพรหมยานุสรณ์	6	โรงเรียนสศคามวิทยาการ
7	โรงเรียนบ้านกอก	7	โรงเรียนบ้านดงกลาง
8	โรงเรียนบ้านดงแดงหนองเพียรขันธุ์	8	โรงเรียนบ้านไม้ลำว
9	โรงเรียนบ้านชุมดิน	9	โรงเรียนบ้านลิ้นฟ้าวิทยาการ
10	โรงเรียนบ้านหนองตอ	10	โรงเรียนหนองแวงหนองหัวคน
11	โรงเรียนบ้านดอนแคน	11	โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองหงส์
12	โรงเรียนบ้านอิโครต(สามัคคีราษฎร์บำรุง)	12	โรงเรียนบ้านโคกลำม
13	โรงเรียนค้อกุดจอก	13	โรงเรียนหนองฮู ป่าแดง โนนไทย
14	โรงเรียนบ้านสวนมอญ	14	โรงเรียนบ้านหนองแอก
15	โรงเรียนบ้านคู่น้อย	15	โรงเรียนราชสารสุธี
16	โรงเรียนบ้านชำ		
17	โรงเรียนหนองผือ		
18	โรงเรียนบ้านดงยาง		
19	โรงเรียนรัตนประชาานุสรณ์		
20	โรงเรียนบ้านเหล่ายูง		
21	โรงเรียนหนองชาติ		
22	โรงเรียนหนองผือ		
23	โรงเรียนบ้านดงยาง		
24	โรงเรียนบ้านหนองผงหนองบัว		
25	โรงเรียนชุมชนโคกลำม		
26	โรงเรียนโนนสำราญ		
27	โรงเรียนบ้านอู่ม่าน		
28	โรงเรียนบ้านดงยาง		
29	โรงเรียนบ้านหนองหิน		

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นองค์กรคุณภาพชั้นนำ ก้าวล้ำ นวัตกรรมการศึกษา พัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ เรียนดี มีความสุข สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นต่อ อนาคตในศตวรรษที่ 21
2. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ
3. พัฒนาสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความปลอดภัย และสถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. เพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษา อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท

เป้าหมาย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) แผนการศึกษา แห่งชาติพ.ศ.2560–2579 นโยบายกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน

1) ระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อดูแลและป้องกันไม่ให้ผู้เรียนออกจากระบบการศึกษา

2) ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของสังคมอย่างต่อเนื่อง ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและระดมทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

3) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีเทคโนโลยีดิจิทัล หรือนวัตกรรม ในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนทุกพื้นที่เข้าถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

4) สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยบุคคล ครอบครัว (Home School) องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ และสถานประกอบการในศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

5) กำหนดแนวทางและกระบวนการในการส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นหรือมีทักษะอาชีพในการดำรงชีวิต

6) พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษารวมทั้งกระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการการดูแล ส่งเสริมการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน

7) จัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

8) สร้างการศึกษาทางเลือกและการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong learning) ที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษและกลุ่มเปราะบางในการเข้าถึงการศึกษาการเรียนรู้ และมีพื้นฐานการประกอบอาชีพหรือทักษะอาชีพอย่างเท่าเทียม

9) ส่งเสริมเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสมีโอกาสดำเนินชีวิตที่พิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมีทักษะชีวิตทักษะวิชาการและทักษะวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นสามารถพึ่งตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

10) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้มีคุณภาพและเกิดการบูรณาการอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

1) จัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียน มีความรู้มีทักษะการเรียนรู้อย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัย มีความรัก ในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวสู่การปฏิบัติ

3) พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาพหุปัญญารายบุคคล โดยมีเครื่องมือ คัดกรอง/สำรวจแว้ว/วัดความสามารถ ความถนัด สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองความแตกต่างทางพหุปัญญาของผู้เรียน โดยครูออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สอดคล้องตามบริบทและวัฒนธรรมคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลตามความถนัด ความสนใจ ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

4) จัดการศึกษาตามขีดความสามารถของผู้เรียน ตามความถนัด และศักยภาพ ของแต่ละบุคคล วางรากฐานการศึกษาเพื่ออาชีพให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ

5) ส่งเสริม พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่นำไปสู่ Digital Life & Learning

6) ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการชีวิตประจำวันและหารายได้ระหว่างเรียน สิ่งแวดล้อม

7) ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และเป็นผู้สร้างสรรค์ นวัตกรรม (Co-creation) ให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น

8) ส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง มีจรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู

9) พัฒนาศักยภาพครูในการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment For Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized Learning) เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการแบบ Intensive Training การอบรมแบบออนไลน์ (Online Training) การอบรมแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง (e-learning) เป็นต้น หลักสูตรและอื่นๆ

10) บูรณาการการศึกษาเพื่อการศึกษาต่อด้านอาชีพและการประกอบอาชีพหรือการมีงานทำตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียน

11) พัฒนาหลักสูตรใหม่ทดลองใช้หลักสูตรในสถานศึกษาที่มีความพร้อมและสมัครใจ โดยใช้ ในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาตอนต้นรวมถึงการจัดโครงสร้างเวลาเรียนที่ยืดหยุ่นตามบริบท หรือความต้องการของสถานศึกษา เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ทันสมัยเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

12) พัฒนาศึกษานิเทศก์ รูปแบบวิธีการนิเทศที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

13) พัฒนาศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะในการนิเทศการศึกษา และการพัฒนางานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และสอดคล้องกับลักษณะงานและวิธีการพัฒนางาน ตามมาตรฐานตำแหน่ง

กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

1) พัฒนาระบบสารสนเทศในหน่วยงานทุกระดับให้มีระบบข้อมูลจัดการและรายงาน ปพ. Online/บุคคล/ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา อาคาร ครุภัณฑ์ ด้านบุคลากร

2) พัฒนาระบบพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้ครอบคลุมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (การให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีพื้นฐาน พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะพื้นฐานด้าน เทคโนโลยี การใช้โครงข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้อุปกรณ์ด้าน ICT และการพัฒนา Software) อย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพสูงสุด

3) สร้างพัฒนาและส่งเสริมการใช้ระบบบริหารด้านการจัดการศึกษาพื้นฐานที่ดีสำหรับ สถานศึกษาให้เป็นระบบเดียวเพื่อลดภาระงานครู ลดความซ้ำซ้อนของระบบงานและการจัดเก็บข้อมูล

4) จัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมในทุกระดับและเพียงพอต่อความต้องการของการดำเนินงาน /สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ใช้สถานศึกษาให้ครบถ้วน โดยวิธีการต่างๆ รวมถึงการประสาน สนับสนุนจากส่วนราชการและภาคีเครือข่าย เพื่อรองรับการทำงาน และการจัดการเรียนการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน

5) ส่งเสริม สนับสนุนการประกันคุณภาพของหน่วยงานในสังกัด

6) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับ Digital Literacy และสมรรถนะครูในทุกด้าน

7) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีระบบการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะอัตรากำลังและงบประมาณที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบท

8) ปรับโครงสร้างองค์กรให้ยืดหยุ่นทันสมัยรองรับการเปลี่ยนแปลง

9) ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ วิธีการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคล

10) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัด เพื่อบูรณาการการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดย

ใช้พื้นที่เป็นฐานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุน

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

1) สนับสนุน พัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภัยรูปแบบต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต เพื่อสามารถดำเนินชีวิตในวิถีใหม่และชีวิตวิถีถัดไปได้ อย่างถูกต้อง

2) จัดกิจกรรมในการสร้างความตระหนักรู้ (Safety Awareness) หรือการชักชวนในการรับมือกับภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ (Safety Action) ที่ผู้เรียนอาจต้องเผชิญ และมีแผน/มาตรการในการรับมือกับโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดขึ้นได้ในวิถีชีวิตใหม่เพื่อให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ปลอดภัย

3) พัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยและพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเปิดให้มีช่องทาง การร้องเรียนหรือแจ้งเหตุให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู เพื่อสื่อสารกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 รวมถึงการใช้ Big Data และแอปพลิเคชันในการเฝ้าระวังเชิงรุกเพื่อสามารถคาดการณ์ภัยที่อาจเกิดขึ้น ในอนาคต การชักชวนในการรับมือกับภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ที่ผู้เรียนอาจต้องเผชิญ และส่งเสริม การเชื่อมโยงฐานข้อมูลทั้งหน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานภายนอก ให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยได้อย่างทันท่วงที

4) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการสนับสนุนหรือประสานการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้อาคารเรียนอาคารประกอบของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และความปลอดภัยของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงส่งเสริม และประสานการสนับสนุน บุคลากรด้านจิตวิทยาและบุคลากรด้านความปลอดภัย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับผู้เรียน ครู และบุคลากร ทางการศึกษา

5) ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเช่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยของผู้เรียนให้มีทักษะในการป้องกันและปรับตัว โดยเฉพาะในกรณีมีกิจกรรมนอกสถานศึกษา

6) ส่งเสริมให้มีการประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และจัดทำแผนบริหารจัดการ ด้านความปลอดภัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 รวมถึงแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง สำหรับการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต (BCP) และจัดระบบความปลอดภัยในภาพรวมให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

อำนาจหน้าที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับ ตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัด และพัฒนา การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง บุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบหลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ผลสัมฤทธิ์

1. ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเท่าเทียม

2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะความรู้และทักษะที่จำเป็น มีสมรรถนะที่เหมาะสม
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามช่วงวัยรวมถึงได้รับการส่งเสริมความเป็นเลิศเต็มตามศักยภาพ
3. ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันพร้อมที่จะรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบรวมถึงรู้เท่าทัน
สื่อและเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ และชีวิตวิถีถัดไปและได้รับการศึกษาในสถานศึกษาที่มี
ความปลอดภัย
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่าง
มีประสิทธิภาพ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

จิรนนท์ สมน้อย (2559) ได้ศึกษารูปแบบและแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลัก
ธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2
ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ การบริหารการเงินและบัญชี รองลงมาคือ การจัดสรรงบประมาณ และต่ำสุดคือ การตรวจสอบ
ภายใน นอกจากนี้ยังเสนอแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลว่า ผู้บริหารควร
ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมและศึกษากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการเงิน
และบัญชี พร้อมทั้งกำกับติดตามให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์และหลักธรรมาภิ
บาลอย่างเคร่งครัด

ทวิวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559) การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการ
ปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ทศพร หงษาชาติ (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ
บาลกับความผูกพันต่อองค์กร ในสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ความผูกพันต่อ
องค์กรของบุคลากรทางการศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างสองปัจจัยดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้าน
การมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า คุณธรรม และความโปร่งใส ตามลำดับ

วีระพงษ์ ก้านกิ่ง, ขวณคิด มะเสนะ (2560) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูตามตำแหน่งและประสบการณ์ทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน แต่เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในบางด้าน ปัญหาที่พบสำคัญที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการจัดทำแผนงบประมาณและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งยังอยู่ในระดับจำกัด

สุขสันต์ วงชมภู และ สำเร็จ ยุธชัย (2560) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันในภาพรวมเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ข้อเสนอแนะระบุว่า ผู้บริหารควรยึดหลัก นิติธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลัก คุณธรรม มีจริยธรรมและเสียสละเพื่อส่วนรวม ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้เกิด การมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน ส่งเสริม ความรับผิดชอบ ต่อเป้าหมายขององค์กร และยึดหลัก ความคุ้มค่า โดยน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

อรอุมา ตะภา (2560) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 50 สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร การวิจัยเป็นแบบเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูตามเพศและประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน นอกจากนี้ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูตามเพศและตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เรณูภา มีสุข (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้าน หลักคุณธรรม รองลงมาคือ หลักนิติธรรม ความคุ้มค่า ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และ การมีส่วนร่วม ส่วนการกระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้าน บริหารงานบุคคล รองลงมาคือ บริหารวิชาการ บริหารทั่วไป และ บริหารงบประมาณ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษาในระดับสูง ($r_x = 0.762$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสงเทียน จิตรโชติ, ประยูร แสงใส, บุญเชิด ขำนิศาสตร์, สมหมาย จันทรเรือง (2562)

ศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาขยายโอกาส ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้าน การมีส่วนร่วม รองลงมาคือ การมุ่งเน้นฉันทามติ ความโปร่งใส นิติธรรม การกระจายอำนาจ การตอบสนอง ภาระรับผิดชอบ ความเสมอภาค ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ ตามลำดับ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การบริหารงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน รองลงมาคือ การปฏิบัติงานล่าช้า การมอบหมายงานไม่ตรงความถนัด ภาระงานไม่สมดุล และขาดความเข้าใจร่วมกันในองค์กร ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรกำหนด แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในทุกระดับของการบริหาร

จิรนาถ ภูริเศวตกำจร,อนันต์ ไกรบำรุง ขนิษฐา แก้วเอียด (2563) ได้ศึกษาการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ด้านความโปร่งใส และต่ำสุดคือ ด้านประสิทธิผล นอกจากนี้ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

พระพิชาญ สุ่มงคโล(ภูประทาน) พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ พระครูชัยรัตนกร (2563)

ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักนิติธรรม รองลงมาคือ หลักคุณธรรม ความโปร่งใส ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วม และต่ำสุดคือ หลักความรับผิดชอบ ผลการเปรียบเทียบพบว่า เพศไม่ส่งผลต่อความแตกต่างในการบริหาร ส่วนปัจจัยด้านอายุและวุฒิการศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้าน หลักความโปร่งใส สำหรับข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย รวมถึงส่งเสริมการบริหารงานธุรการ การเงิน งบประมาณ และพัสดุให้สามารถตรวจสอบได้อย่างโปร่งใส

ปวีณา จำนงกิจ, พระฮอนด้า วาทโท, & พระครูปลัดบุญช่วย โชติโส. (2566) ได้ศึกษา

การบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดสรรงบประมาณตามหลักคุณธรรม รองลงมาคือ การบริหารการเงินตามหลักนิติธรรม และ การจัดทำและเสนอของบประมาณตามหลักความรับผิดชอบต่อ ตามลำดับ แนวทางการบริหารงบประมาณเสนอให้ผู้บริหารดำเนินการสำรวจความ

ต้องการ มอบหมายงานบุคลากรให้เหมาะสม บริหารจัดการด้วย ความซื่อสัตย์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดขององค์กร

วนิดา ประทุมทอง (2567) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาด้วย หลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงบประมาณโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลัก ความคุ้มค่า รองลงมาคือ หลักคุณธรรม นิติธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และ ความโปร่งใส ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

Chuakid Masena (ชวนคิด มะเสนะ) (2567/2024) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบตามตำแหน่งพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่การ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและ รายด้าน แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลเสนอให้โรงเรียนดำเนินการบริหารงบประมาณโดยยึดหลัก ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริหาร

ชุดิมา พวงทอง, พรเทพ รู้แผน (2568) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหาร งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงบประมาณประกอบด้วย 4 ด้าน รวม 40 รายการ ได้แก่ ด้านการวางแผนงบประมาณ การใช้งบประมาณ การควบคุมงบประมาณ และการรายงาน งบประมาณ โดยแต่ละด้านมีจำนวน 10 รายการปฏิบัติ ผลการประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ($X \geq 4.00$) อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสะท้อนว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริงในการบริหารงาน งบประมาณของสถานศึกษา

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศเรื่องแนวทางการบริหารงาน งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและเพื่อนำ ผลการวิจัยตลอดจนข้อเสนอแนะไปเป็นแนวทางการศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานและดำเนินงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งงานวิจัยที่นำมาศึกษามีดังนี้

Clarke (2001) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารที่บูรณาการหลักธรรมาภิบาลกับแนวคิดการกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศกานา โดยมุ่งวิเคราะห์อิทธิพลของการกระจายอำนาจทางการเมืองที่มีต่อการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของรัฐบาลท้องถิ่น การวิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้บริหารและประชาชนในพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจส่งผลเชิงบวกต่อการบริหารท้องถิ่น ช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนและเสริมสร้างความรับผิดชอบในการบริหาร แต่ยังคงพบว่า พรรคการเมืองท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางนโยบาย การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการบริหารภาครัฐที่ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาลและการกระจายอำนาจสามารถเสริมสร้างระบบกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และส่งเสริมประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน

Morren, Tatiana (2001) ได้ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดประชาสังคม การบริหารบ้านเมืองที่ดี และนโยบายทุนสังคม โดยมุ่งวิเคราะห์บทบาทของภาคประชาชนในการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย งานวิจัยรวบรวมและอภิปรายแนวคิดประชาสังคมจากหลายมุมมอง เพื่ออธิบายบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยชี้ว่า การนิยาม “ประชาสังคม” สะท้อนวิสัยทัศน์ของแต่ละสังคมต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน และเน้นความสำคัญของการกำหนด ขอบเขตระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน เพื่อรักษาสมดุลของอำนาจและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน อันเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ ยังเสนอว่าการบริหารบ้านเมืองที่ตั้งอยู่บนแนวคิดประชาสังคมจะช่วยเสริมสร้าง ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมตลอดจนเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ทุนสังคมที่มั่นคงและยั่งยืน

Thabet (2002) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการใช้หลักการบริหารแบบธรรมาภิบาล โดยมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร ผลการวิจัยพบว่า มีหลายปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการส่งเสริมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะ แรงกดดันจากคู่แข่งทางธุรกิจ และ กฎระเบียบของภาครัฐในการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจขององค์กรในการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ผลการศึกษาชี้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้บริหารเพียงอย่างเดียว แต่ยังได้รับอิทธิพลจาก สภาพแวดล้อมภายนอก โดยเฉพาะแรงกดดันทางเศรษฐกิจและข้อกำหนดทางกฎหมายของรัฐ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการบริหารจัดการที่โปร่งใส รับผิดชอบ และเป็นธรรมภายในองค์กร

Kimmet (2005) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในระบบการเมืองและการปกครองของประเทศในกลุ่มอาเซียน 4 ประเทศ โดยมุ่งวิเคราะห์แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในแต่ละประเทศ และบทบาทของหลักการดังกล่าวต่อกระบวนการพัฒนาทางการเมืองและการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 2004 ผลการวิจัยพบว่า ประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงมักใช้หลักธรรมาภิบาลเป็น

กลยุทธ์ทางการเมือง มากกว่าการนำไปใช้เชิงนโยบาย ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็น กรอบแนวทางในการส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน นอกจากนี้ยังพบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลช่วย เสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมือง และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในช่วงภาวะไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ งานวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารสมัยใหม่ที่ส่งเสริมความยั่งยืน ความโปร่งใส และความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งสะท้อนถึงเป้าหมายหลักของการพัฒนาในระดับภูมิภาคอาเซียน

Hendrik (2005) ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดการสังคมสงเคราะห์ร่วมกับหลักธรรมาภิบาลในการวิเคราะห์นโยบายของประเทศเนเธอร์แลนด์และเยอรมนี หลังยุคสงครามเย็น พบว่า รัฐบาลทั้งสองประเทศน่านโยบายช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการประเมินผล แต่ยังคงขาดความเข้าใจเชิงลึกในขั้นตอนการวางแผนและประเมินผล ทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลยังไม่ทั่วถึงในเชิงนโยบาย

Marcella (2005) วิเคราะห์การบริหารและการปกครองด้านการศึกษาในเขตเมืองโมรอนโก มลรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วม” ของบุคลากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยเฉพาะบทบาทของคณะกรรมการบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาล ทำให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสและบรรลุเป้าหมายมากขึ้น

Kimmet, Philip (2005) ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองของประเทศฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่า ประเทศที่มีความก้าวหน้าทางการเมืองมักใช้หลักธรรมาภิบาลเป็น “กลยุทธ์ทางการเมือง” มากกว่าการใช้ในเชิงนโยบาย ส่วนประเทศกำลังพัฒนาใช้หลักดังกล่าวเป็นแนวทางในการปฏิรูประบบการบริหารและส่งเสริมความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

Boehm, Frédéric; Caprio, Temby (2014) ศึกษาการส่งเสริมธรรมาภิบาลในโรงเรียนประเทศฮอนดูรัส เพื่อแก้ปัญหาการทุจริตทางการศึกษา ผลการวิจัยเสนอให้ใช้หลักความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความซื่อสัตย์ในการบริหาร โดยยกตัวอย่างโครงการ Murales de Transparencia ที่เปิดให้ชุมชนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งช่วยสร้างความไว้วางใจและความรับผิดชอบร่วมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Jibola Kadir, Abdullahi Nimota (2019) วิจัยปัญหาธรรมาภิบาลในระบบการศึกษาของรัฐควารา ประเทศไนจีเรีย พบว่าการจัดการทรัพยากร ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน และเสนอให้รัฐบาลเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

สรุปแนวคิดจากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลเป็นกระบวนการที่คำนึงถึง ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และ ประสิทธิภาพ (Efficiency)

โดยยึดหลัก ความโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบ (Accountability) การมีส่วนร่วม (Participation) การยึดหลักนิติธรรม (Rule of Law) และ ความคุ้มค่า (Value for Money) ซึ่งช่วยให้การบริหารจัดการด้านการศึกษาโปร่งใส ตรวจสอบได้ และตอบสนองต่อผลประโยชน์ของผู้เรียน ครู และชุมชนได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารงบประมาณให้มีคุณภาพและยั่งยืน

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณทั้ง 5 ด้านของสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จึงได้กรอบแนวคิดดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานการเงิน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งในปีการศึกษา 2567 มีสถานศึกษาทั้งสิ้น 216 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 216 คนและครูการเงินจำนวน 216 คน รวมประชากรทั้งหมด 432 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1, 2567)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยคัดเลือกจากจำนวนประชากรทั้งหมดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากร เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่เหมาะสมของประชากรทั้งหมด

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970; อ้างใน อีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ซึ่งจากจำนวนประชากร 432 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 203 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 100 คน และครูการเงินจำนวน 103 คน อ้างอิงข้อมูลจำนวนบุคลากรจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 (2566, หน้า 2) ซึ่งรายงานข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2566การสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการตามหลักสถิติของสำนักนโยบายและวิชาการสถิติ กลุ่มระเบียบวิธีสถิติ เพื่อให้ได้กลุ่ม

ตัวอย่างที่มีความเป็นกลางและสามารถแทนลักษณะของประชากรได้อย่างเหมาะสม รายละเอียดแสดงใน ตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารสถานศึกษา	216	100
ครูการเงิน	216	103
รวม	432	203

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบแจกแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษากับครูการเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) มี 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) คำนวนโดยการหาค่าความถี่และหาสัดส่วนเป็นร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Rating Scale) 5 ระดับ

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.3.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณ ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ การบริหาร การศึกษา และหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบ เนื้อหา ตัวแปร และประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม

แบบสอบถามจัดทำในลักษณะของ มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวทางของ Likert ประกอบด้วย 5 ระดับความเห็น และมีข้อความแบบปลายเปิดบางส่วนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ทั้งนี้โครงสร้างของแบบสอบถามครอบคลุมเนื้อหาตามประเด็นของการ บริหารงบประมาณ 5 ด้าน ได้แก่

- (1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ
- (2) การจัดสรรงบประมาณ
- (3) การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล
- (4) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- (5) การบริหารการเงิน

3. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยได้เสนอแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการ บริหารการศึกษาและการวิจัย ได้แก่

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง

ดร.จารุณี เสนารัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรพักตรพิมาน

ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

เพื่อให้ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรโดยใช้ ดัชนี

4.ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item-Objective Congruence) ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนในแต่ละข้อดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จึงถือว่าข้อคำถามทั้งหมดมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

5. การทดลองใช้เครื่องมือ (Try-Out)

แบบสอบถามฉบับที่ผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้บริหารและครูการเงินจำนวน 30 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

6. การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

หลังการทดลองใช้ ได้ทำการวิเคราะห์คุณภาพของข้อคำถามรายข้อโดยใช้วิธี Item-Total Correlation พบว่าข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.54 – 0.88 ซึ่งอยู่ในระดับดี นอกจากนี้ได้คำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธี ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.98 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับสูงมาก

7. การจัดทำแบบสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพทั้งในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ได้รับการจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงในการดำเนินการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพอำเภอจตุรพักตรพิมาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.4.2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ดังกล่าวไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พร้อมแนบแบบสอบถามในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) โดยจัดทำคิวอาร์โค้ด (QR Code) เพื่อเชื่อมโยงไปยังแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) และเผยแพร่ลิงก์ผ่านกลุ่มไลน์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงิน เพื่ออำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม

3.4.3. ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ตอบตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ

3.4.4. เมื่อสิ้นสุดการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 203 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ดำเนินการตามขั้นตอนการใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตามระดับปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา และครูการเงิน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.0 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

3. ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าระดับ แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้ t-test (Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ใช้ F-test (One Way ANOVA) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

5. วิเคราะห์คำถามปลายเปิดโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็นเนื้อหาที่ผู้ตอบคำถาม ปลายเปิดแต่ละคนตอบเพื่อทำการแยกประเด็นคำตอบดังกล่าว

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐานโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปได้แก่สถิติพื้นฐานดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545)

3.6.1 สถิติทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1) ดัชนีความสอดคล้อง IOC ใช้สูตรดังนี้ (ยุทธ โกยวรรณ, 2545, หน้า 159)

$$IOC = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 122)

$$p = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

- 2) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

- 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum \bar{X})^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเฉลี่ย

X แทน คะแนนแต่ละตัว

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$$\sum \frac{\text{แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม}}{\text{แทน ผลรวม}}$$

4) สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสองกลุ่ม ใช้ t-test (Independent Sample) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 136-137)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

df แทน ค่า Degrees of Freedom

5) สถิติทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระสามกลุ่มใช้ F-test (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทดสอบรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe's Method) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 142-143)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ F

MS_b แทน ค่าโดยประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ค่าโดยประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำเสนอข้อมูลในประเด็นสำคัญดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Squares)
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ t (t-distribution) ในการทดสอบสมมติฐาน t-test กรณีตัวแปรอิสระมีสองกลุ่ม
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญตามการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
P	แทน	ค่า Sig. (ผลการทดสอบสมมติฐาน)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Significance)

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการตามขั้นตอนการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2.2 วิเคราะห์ระดับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ตามระดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงิน โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.3 เปรียบเทียบระดับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent Samples t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

4.2.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจำแนกประเด็นคำตอบออกเป็นหมวดหมู่ และสรุปสาระสำคัญในรูปแบบความเรียงเชิงพรรณนา เพื่อสะท้อนความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างเป็นระบบ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูการเงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 216 โรงเรียน โดยได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วน จำนวน 203 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือ จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เชิงสถิติตามลำดับขั้นตอนการวิจัย และแปลผลการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยในแต่ละข้ออย่างถูกต้องและครบถ้วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานซึ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงิน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

(n=203)

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	100	49.27
2. ครูการเงิน	103	50.73
รวม	203	100.00
ระดับการศึกษา		
1.ปริญญาตรี	108	53.20
2. สูงกว่าปริญญาตรี	95	46.80
รวม	203	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
1. ต่ำกว่า 5 ปี	72	35.46
2. 5 - 10 ปี	85	41.88
3. มากกว่า 10 ปี	46	22.66
รวม	203	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 203 คนจำแนกตามตำแหน่งพบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 49.27 เป็นครูการเงิน จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 50.73 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 53.20 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 35.46 ประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 41.88 ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 22.66

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 การบริหารงานงบประมาณตามภารกิจหลัก 5 ด้านดังนี้ 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล 4) การระดมทรัพยากร 5) การบริหารการเงินโดยผู้วิจัยใช้วิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ปรากฏ ดังตารางที่ 4.2-4.8 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ตามระดับปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม

การปฏิบัติการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ	3.79	0.56	มาก	4
2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ	3.67	0.58	มาก	5
3) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล	3.90	0.46	มาก	2
4) ด้านการระดมทรัพยากร	3.88	0.50	มาก	3
5) ด้านการบริหารการเงิน	4.11	0.49	มาก	1
รวม	3.87	0.52	มาก	-

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.49) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล ($\bar{X} = 3.90$, S.D.= 0.46) ด้านการระดมทรัพยากร ($\bar{X} = 3.88$,

S.D.= 0.50) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.56) ด้านการจัดสรรงบประมาณ ($\bar{X} = 3.67$, S.D.= 0.58) ตามลำดับ

ดังนั้นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ทุกแห่ง ควรมีการวางแผน กำหนด การจัดทำข้อเสนอวงเงินงบประมาณสำหรับแผนงานหรือโครงการของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม และผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ควรสนับสนุนให้มีแนวปฏิบัติความเป็นเลิศที่ดี (Best Practice)และส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายชื่อด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ

ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาโดยยึดกฎระเบียบการเงินและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด (หลักนิติธรรม)	3.75	0.44	มาก	3
2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำระเบียบการเงินและเสนอของบประมาณของสถานศึกษา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษา(หลักคุณธรรมจริยธรรม)	3.35	0.48	ปานกลาง	5
3) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งประมาณในสถานศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม)	4.36	0.74	มาก	1
4) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ (หลักภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้)	4.03	0.48	มาก	2
5) ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าและสมบูรณ์ มีความโปร่งใสสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ (หลักเปิดเผย/โปร่งใส)	3.45	0.67	ปานกลาง	4
รวม	3.79	0.56	มาก	-

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการจัดสรรงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล

ด้านการจัดสรรงบประมาณ	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาโดยยึดตามระเบียบข้อบังคับการเงินด้วยความซื่อสัตย์ (หลักคุณธรรม/จริยธรรม)	3.85	0.57	มาก	2
2) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาตามแผนงานโดยการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่า (หลักประสิทธิภาพ)	3.23	0.42	มาก	6
3) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการอย่างเคร่งครัด (หลักประสิทธิผล)	4.38	0.84	มาก	1
4) ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อระบบงาน (หลักภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้)	3.45	0.67	มาก	5
5) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดสรรงบประมาณ โดยยึดตามข้อตกลงของสถานศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ)	3.62	0.49	มาก	3
6) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามกรอบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรของสถานศึกษาตามหลักความโปร่งใส (หลักเปิดเผย/โปร่งใส)	3.48	0.50	มาก	4
รวม	3.67	0.58	มาก	-

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการจัดสรรงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการอย่างเคร่งครัด (หลักประสิทธิผล) ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาโดยยึดตามระเบียบข้อบังคับการเงินด้วยความซื่อสัตย์ (หลักคุณธรรม/จริยธรรม) ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.57) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาตามแผนงานโดยการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่า (หลักประสิทธิภาพ) ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.42)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายข้อ ด้านการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลตามหลักธรรมาภิบาล

ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้เงินงบประมาณของสถานศึกษาโดยยึดกฎระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความถูกต้อง (หลักการรับผิดชอบ)	4.10	0.30	มาก	2
2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตาม และป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง (หลักประสิทธิผล)	3.50	0.75	ปานกลาง	6
3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนและดำเนินการตรวจสอบติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง (หลักประสิทธิผล)	3.85	0.36	มาก	4
4) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบติดตามและนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การ	3.38	0.49	ปานกลาง	7

ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหา ได้ทันสถานการณ์ (หลักประสิทธิผล)				
5) ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า (หลักประสิทธิภาพ)	4.85	0.36	มากที่สุด	1
6) ผู้บริหารสถานศึกษามีการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อ การดำเนินการตรวจสอบตามหลักความโปร่งใส (หลักเปิดเผย/ โปร่งใส)	4.00	0.44	มาก	3
7) ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักการรับผิดชอบ/ สามารถตรวจสอบได้)	3.62	0.49	มาก	5
รวม	3.90	0.46	มาก	-

จากตารางที่ 4.5 พบว่าระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายข้อการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า (หลักประสิทธิภาพ) ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.36) ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบติดตามและนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์ (หลักประสิทธิผล) ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.49)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายข้อ ด้านการระดมทรัพยากรตามหลักธรรมาภิบาล

ด้านการระดมทรัพยากรตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการทรัพยากรและการระดมทรัพยากรโดยคำนึงถึงกฎ ระเบียบและข้อบังคับด้วยความถูกต้อง (หลักประสิทธิภาพ)	3.75	0.44	มาก	3
2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาอาคารสิ่งก่อสร้างวัสดุอุปกรณ์ทางการเรียน แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาอย่างพอเพียง (หลักการตอบสนอง)	4.04	0.20	มาก	1
3) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลนโดยตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากร (หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ)	3.74	0.84	มาก	4
4) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุน กุ้ย้มเพื่อการศึกษาและกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษาอย่างคุ้มค่าและโปร่งใส (หลักเปิดเผย/โปร่งใส)	3.98	0.54	มาก	2
รวม	3.88	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 4.6 พบว่าระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการระดมทรัพยากรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาอาคารสิ่งก่อสร้างวัสดุอุปกรณ์ทางการเรียน แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาอย่างพอเพียง (หลักการตอบสนอง) ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.20) (หลักเปิดเผย/โปร่งใส) ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.54) ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน โดยตระหนักถึงหน้าที่และ

ความรับผิดชอบในสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากร (หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ) ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้านการบริหารการเงินตามหลักธรรมาภิบาล

ด้านการบริหารการเงิน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเบิกจ่ายเงินและปฏิบัติตามแนวทางการรับเงินตามระเบียบกระทรวงการคลังด้วยความซื่อสัตย์ (หลักนิติธรรม)	4.10	0.30	มาก	5
2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการเบิกจ่ายเงินตามกฎหมายระเบียบอย่างโปร่งใส (หลักเปิดเผย/โปร่งใส)	4.38	0.71	มาก	2
3) ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักฐานแสดงการเบิก-จ่ายเงินที่สามารถตรวจสอบได้ (สามารถตรวจสอบได้)	4.10	0.30	มาก	5
4) ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการยืมเงินตามกระทรวงการคลังกำหนด (หลักนิติธรรม)	4.25	0.44	มาก	3
5) ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษาเงินของสถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบการเงิน	4.18	0.38	มาก	4
6) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและความรับผิดชอบในการบริหารการเงินของสถานศึกษา อย่างคุ้มค่าและตรวจสอบ	3.48	0.67	ปานกลาง	8
8) ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม และกำกับดูแลการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามระเบียบการเงินที่กำหนดไว้นอกจากนี้ต้องมีระบบข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบัน	4.75	0.44	มากที่สุด	1
รวม	4.11	0.49	มาก	-

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการปฏิบัติแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและ

รายข้อด้านการบริหารการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม นอกจากนี้ต้องมีระบบข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบัน และครอบคลุมการดำเนินงานทางการเงินทุกด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}=4.75$, S.D.=0.44) ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและความรับผิดชอบในการบริหารการเงินของสถานศึกษา อย่างคุ้มค่าและตรวจสอบได้ (หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้) ($\bar{X}=3.48$, S.D. = 0.67)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกันผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.8 - 4.9

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง

การบริหารงานงบประมาณตาม หลักธรรมาภิบาล	ตำแหน่ง				t	Sig
	ผู้บริหาร		ครูการเงิน			
	สถานศึกษา					
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1) ด้านการจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ	3.78	0.10	3.80	0.10	-1.762	.079
2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ	3.65	0.22	3.68	0.24	-.930	.353
3) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล	3.89	0.08	3.91	0.10	-1.192	.235
4) ด้านการระดมทรัพยากร	3.87	0.22	3.88	0.21	-.140	.889
5) ด้านการบริหารการเงิน	4.11	0.10	4.10	0.10	.702	.483
รวม	3.86	0.10	3.87	0.10	- 0.9	.300

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ยึดระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินจึงมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ระดับการศึกษา

การบริหารงบประมาณ ตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการศึกษา				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1) ด้านการจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ	3.80	0.10	3.78	0.10	1.817	.071
2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ	3.66	0.21	3.67	0.26	-.286	.775
3) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล	3.90	0.09	3.90	0.10	-.587	.558
4) ด้านการระดมทรัพยากร	3.86	0.20	3.89	0.23	-1.208	.228
5) ด้านการบริหารการเงิน	4.10	0.10	4.12	0.09	-1.854	.065
รวม	3.86	0.09	3.87	0.11	-.757	.450

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงิน ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ยึดระเบียบแบบแผนข้อบังคับและหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด มีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินจึงมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ร้อยละ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffes' Methods)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน งบประมาณตาม หลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์การทำงาน								
	ต่ำกว่า 5 ปี			5 -10 ปี			มากกว่า 10 ปี		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล
			ผล			ผล			ผล
1) ด้านการจัดทำ และเสนอขอ งบประมาณ	3.79	0.11	มาก	3.79	0.09	มาก	3.79	0.10	มาก
2) ด้านการจัดสรร งบประมาณ	3.69	0.24	มาก	3.64	0.18	มาก	3.68	0.26	มาก
3) ด้านการ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล	3.90	0.10	มาก	3.88	0.07	มาก	3.91	0.10	มาก
4) ด้านการระดม ทรัพยากร	3.83	0.18	มาก	3.87	0.20	มาก	3.90	0.24	มาก
5) ด้านการบริหาร การเงิน	4.10	0.09	มาก	4.11	0.09	มาก	4.11	0.10	มาก
รวม	3.86	0.10	มาก	3.86	0.08	มาก	3.88	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน ปรากฏดังนี้

1. ต่ำกว่า 5 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารการเงิน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการจัดสรรงบประมาณ

2. 5-10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารการเงิน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการจัดสรรงบประมาณ

3. มากกว่า 10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารการเงิน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการจัดสรรงบประมาณ

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินที่มีต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1)การจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	.002	2	.001	.079	.924
	ภายในกลุ่ม	2.330	231	.010		
	รวม	2.331	233			
2) การจัดสรรงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	.099	2	.050	.907	.405
	ภายในกลุ่ม	12.623	231	.055		
	รวม	12.722	233			
3)การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.029	2	.014	1.760	.174
	ภายในกลุ่ม	1.903	231	.008		
	รวม	1.932	233			
4) การระดมทรัพยากรตาม	ระหว่างกลุ่ม	.161	2	.080	1.728	.180
	ภายในกลุ่ม	10.745	231	.047		
	รวม	10.906	233			
5) การบริหารการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	.005	2	.003	.287	.751
	ภายในกลุ่ม	2.167	231	.009		

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินที่มีต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงิน จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ยึดระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและ

หลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการเงินจึงมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สรุปประเด็นเนื้อหาที่ได้เสนอแนะในคำถามปลายเปิดและได้วิเคราะห์เนื้อหาปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ	ความถี่
1) จัดให้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบาย งบประมาณ และกรอบวงเงินงบประมาณ แก่ครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองอย่างชัดเจน	22
2) ตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณที่มีตัวแทนทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน	19

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดให้ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบาย งบประมาณ และกรอบวงเงินงบประมาณแก่ครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครองอย่างชัดเจนและตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานงบประมาณที่มีตัวแทนทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ได้ร่วมจัดทำและเสนอของบประมาณเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและมีส่วนร่วม

**ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1
ด้านการจัดสรรงบประมาณ**

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	ความถี่
สถานศึกษาด้านด้านการจัดสรรงบประมาณ	
1) จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน จำแนกตามโครงการ กิจกรรม และหมวดค่าใช้จ่ายเปิดเผยรายละเอียดการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน	29
2) จัดลำดับความสำคัญของโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของโรงเรียนใช้หลักประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด	20

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน จำแนกตามโครงการ กิจกรรม และหมวดค่าใช้จ่ายต้องเปิดเผยรายละเอียดการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจนแล้ว จัดลำดับความสำคัญของโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนใช้หลักประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

**ตารางที่ 4.14 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1
ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล**

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	ความถี่
สถานศึกษาด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล	
1) จัดทำรายงานผลการตรวจสอบงบประมาณให้ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเบิกจ่ายจนถึงการใช้จ่ายจริง	32
2) รายงานผลการติดตามให้คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดทราบตามรอบระยะเวลา	18
3) ตรวจสอบการใช้จ่ายว่าเป็นไปตามแผนงบประมาณหรือมีการใช้จ่ายเกินงบ/ผิดประเภทหรือไม่วิเคราะห์ต้นทุน-ประโยชน์ของแต่ละโครงการเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนรอบต่อไป	17

จากตารางที่ 4.14 พบว่าข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการตรวจสอบงานงบประมาณให้ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเบิกจ่ายจนถึงการใช้จ่ายจริง รายงานผลการติดตามให้คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดทราบตามรอบระยะเวลาที่รายงานตรวจสอบการใช้จ่ายว่าเป็นไปตามแผนงบประมาณหรือมีการใช้จ่ายเกินงบ/ผิดประเภทหรือไม่เพื่อความโปร่งใสกับสถานศึกษา

ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ด้านการระดมทรัพยากร

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการระดมทรัพยากร	ความถี่
1) จัดทำแผนการระดมทรัพยากรที่ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ และคาดการณ์ของงบประมาณ	25
2) ใช้ทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนและชุมชน	20

จากตารางที่ 4.15 พบว่าข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนการระดมทรัพยากรที่ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการ และคาดการณ์ของงบประมาณไว้ล่วงหน้า ใช้ทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนและชุมชน

ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ด้านการบริหารการเงิน

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารการเงิน	ความถี่
1) จัดทำบัญชีและรายงานการเงินที่ถูกต้อง ครบถ้วนทุกขั้นตอนและเปิดเผยต่อคณะกรรมการสถานศึกษาหรือหน่วยงานทราบ	35
2) ปฏิบัติตามระเบียบการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด	18

จากตารางที่ 4.16 พบว่าข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำบัญชีและรายงานการเงินที่ถูกต้อง ครบถ้วนทุกขั้นตอนและเปิดเผยต่อคณะกรรมการสถานศึกษาหรือหน่วยงานทราบทุกครั้งเพื่อความโปร่งใสต่อสถานศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัดโดยใช้หลักนิติธรรม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง การศึกษาและประสบการณ์ทำงาน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า

5.1.1 แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนถึงการยึดหลัก การมีส่วนร่วมและการแสวงหาฉันทามติ ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำระเบียบการเงินและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามหลักคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต

2) การจัดสรรงบประมาณ โดยภาพรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการอย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับหลัก ประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาตามแผนงานโดยคำนึงถึงการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่า ตามหลัก ประสิทธิภาพ

3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ซึ่งเป็นการยึดหลัก ประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ไขปัญหาคือได้ทันต่อสถานการณ์

4) การระดมทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ทางการเรียน และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นไปตามหลัก การตอบสนอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดหาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน โดยตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของสถานศึกษา พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากร

5) การบริหารการเงินตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำกับดูแลการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดครอบคลุมการดำเนินงานทางการเงินทุกด้านตามหลัก นิติธรรม ทั้งนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษายังมีความตระหนักและความรับผิดชอบในการบริหารการเงินของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าและสามารถตรวจสอบได้ในระดับที่ควรส่งเสริมมากขึ้น

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูการเงินมีแนวคิดและการรับรู้แนวทางการบริหารงบประมาณในทิศทางเดียวกัน

5.1.3 ข้อเสนอแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนวทางเพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาดังนี้

1) การจัดทำและเสนอของงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงนโยบายทางการเงินและงบประมาณแก่บุคลากร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดทำและเสนอของงบประมาณ ตลอดจนวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา โดยยึดหลัก *การมีส่วนร่วมและการแสวงหาฉันทามติ*

2) การจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ โดยจำแนกงบประมาณตามโครงการหรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายของโรงเรียน ใช้หลัก *ความประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด* เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการตรวจสอบงานงบประมาณให้ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเบิกจ่ายจนถึงการใช้จ่ายจริง เพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามผลได้ตามหลัก ภาระรับผิดชอบและความโปร่งใส

4) การระดมทรัพยากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนการระดมทรัพยากรที่ชัดเจน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสถานศึกษา โดยยึดหลัก การตอบสนองและการมีส่วนร่วม

5) การบริหารการเงิน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเปิดเผยต่อคณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงหน่วยงานต้นสังกัดทุกครั้ง เพื่อสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานทางการเงินของสถานศึกษา โดยยึดหลัก นิติธรรมและความโปร่งใส

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการบริหารการเงิน ขณะที่ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกำกับ ควบคุม และตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณอย่างรอบคอบและเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2561) ที่ระบุให้สถานศึกษาดำเนินงานทางการเงินอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการติดตาม นิเทศ รวมทั้งสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงการยึดหลัก ภาระรับผิดชอบ ความโปร่งใส และประสิทธิภาพ ในการบริหารงานงบประมาณ แนวทางการบริหารงานงบประมาณทั้ง 5 ด้านยังสอดคล้องกับแนวคิดธรรมาภิบาลภาครัฐของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ที่

มุ่งเน้นหลัก นิติธรรม ความโปร่งใส ภาระรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกรอบสำคัญในการพัฒนาระบบบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้มีความเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า การจัดทำรายละเอียดของแผนงานและโครงการทางงบประมาณมีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของโครงการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และดำเนินการใช้งบประมาณรายไตรมาสให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ แสงเทียน จิตรโชติ, ประยูร แสงใส, บุญเชิด ชำนิ ศาสตร์, และสมหมาย จันทรเรือง (2562) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการบริหารงบประมาณ เพื่อให้การจัดการภายในโรงเรียนมีความก้าวหน้าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในประเด็นการบริหารบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารควรสำรวจความถนัดและความสนใจของบุคลากรก่อนมอบหมายงาน รวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณในโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความเข้าใจร่วมกันในองค์กร

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนการเพื่อเสนอของบประมาณให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยการศึกษาระเบียบการเงินและเสนอของบประมาณของสถานศึกษาด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้
- 2) ผลวิจัยพบว่า สถานศึกษาควรจัดทำบุคลากรประจำปีและรายงานทุกสิ้นปีงบประมาณ
- 3) ผลวิจัยพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมการมุ่งเน้นให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

จากข้อเสนอแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางที่สำคัญได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ สถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำและเสนอของบประมาณโดยยึดหลักความโปร่งใส เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ เพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกันและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ทั้งนี้ การ

ดำเนินงานควรมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและผู้เรียน 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณควรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม โดยคำนึงถึง ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง เพื่อให้การบริหารงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา 3) ด้านการ ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้งบประมาณ สถานศึกษาควรมีระบบการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลที่โปร่งใส เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้ เพื่อ ป้องกันการรั่วไหลหรือการทุจริตในการใช้งบประมาณ และสามารถนำผลการประเมินไปใช้พัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง 4) ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อ สนับสนุนงบประมาณของสถานศึกษา การระดมทรัพยากรควรดำเนินการภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความโปร่งใส ความมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า ความเป็นธรรม และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของทางราชการอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ทรัพยากรที่ได้รับสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการบริหารการเงินของงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำ บัญชีและรายงานทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันเป็นการ สะท้อนการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาอาจนำเอาผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อมูลควรศึกษา ค้นคว้าปัจจัยที่มี ผลต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
- 2) ครูการเงินควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และสถานศึกษา สังกัดอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษา ค้นคว้าปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
- 2) ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ เพื่อ

เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2547). *หลักกฎหมายผังเมืองและระบบการผังเมืองของต่างประเทศ กรณีศึกษา ประเทศสหราชอาณาจักร*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: ครุสภา.
- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2557). *แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (พ.ศ. 2548–2557)*. มหาสารคาม: กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จรัสศรี ทีปรัช. (2545). *นันททัศนะประสบการณ์เอกสารการพัฒนาข้าราชการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- จิรพัฒน์ เจาประเสริฐวงศ์. (2552). *การวิเคราะห์ต้นทุนอุตสาหกรรมและการจัดทำงบประมาณ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2546). *การวางมาตรฐานธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาาระบบระบบราช*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). *สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- _____. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่4)*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราช ภัฏอุบลราชธานี.
- ธนกร เอกเผ่าพันธุ์. (2548). *การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ*. กรุงเทพฯ: พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2546). *ชาตินิยม และหลังชาตินิยม*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545) นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์. (2544). *การบริหารงานงบประมาณ หลักทฤษฎีและวิเคราะห์เชิงปฏิบัติ(พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: หจก.เอ็มเทรดดิ้ง.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ . (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ และคณะ. (2548). *ความสำคัญของงบประมาณธนาคาร*. กรุงเทพฯ: เนชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาพร มาแสง. (2545). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ประเวศ วะสี. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*.
กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปวย อิงภากรณ์. (2544). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กซ์เบอร์เน็ท จำกัด.
- พระเมธีธรรมาภรณ์. (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2538). *จรรยาบรรณของข้าราชการ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ
พุทธธรรม.
- พัชรศรี ศรีเมือง. (2549). *ประสิทธิผลของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ*. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนา
ระบบบริหาร กระทรวงยุติธรรม.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2550). *การคลังรัฐบาลและการคลังท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไพรัช ตระการศิริพันธ์. (2548). *การคลังภาครัฐ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: คณินิจการพิมพ์.
- วศิน อินทสระ. (2541). *พุทธจริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทองกวาว
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). *พื้นฐานการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2551). *การบริหารจัดการที่ดี*. กรุงเทพฯ : อินทภาษา.
- ศศิวิมล มีอาพล. (2546). *การบัญชีบริหารการเงิน* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: อินโฟเมนิ่ง.
- ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์. (2546). *แนวคิดและกระบวนการบริหารงานคลังและงบประมาณ*.
กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แผนยุทธศาสตร์การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.
2563-2565*. กรุงเทพฯ: สพฐ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). *ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ
ประชาชน : (Best Practices) รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน ประจำปี 2555*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
- สำนักงานกฤษฎีกา. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-
2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). *คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: พีเอลิฟวิ่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2566). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
การศึกษา พ.ศ. 2566-2570*. ร้อยเอ็ด: สพ.ร.อ.1.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2563).

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). *คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: ก.พ.ร.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2547). *การบัญชีบริหาร*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีใน การปกครองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สุดจิต นิमितกุล. (2558). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีการปกครองที่ดี*. กรุงเทพฯ: อานันท์ ปันยารชุน. (2542). *มุมมองนายอานันท์ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- Agere, Sam. (2000). *Promoting Good Governance: Practices and Perspective*. London: Commonwealth Secretariat.
- Boehm, Frédéric; Caprio, Temby. (2014). *Fostering Good Governance at School Level in Honduras: The Role of Transparency Bulletin Boards*. Peabody journal of Education, Institute of Education Sciences.
- Chung, Kase H. and Leon C. Megginson. (1981). *Organization Behavior Management Skill*. New York: Harper and Row Publisher.
- Clarke, Vicki C. B. (2001). *In Search of Good Governance Decentralization and Democracy in Ghana*. Illinois, Northern Illinois University.
- Dahl, Robert A. (2000). *On Democracy*. New Haven: Yale University.
- Hendrik, J.T. (2005). *Donors and Good Governance Analysis of a Policy Discourse in the Netherlands and Germany*. Netherlands, University of Twente.
- Ismara, K. Ima, Khurniawan, Arie W Soeharto, Andayani, Sri, Supriadi, Didi, Prianto, Eko. (2020). *Improving the Vocational School Performance Through the Good School Governance*. International Education Studies, Canadian Center of Science and Education.
- Moore, B.N., & Parker, R. (1992). *Critical Thinking* (3rd ed). California: Mayfield Publishing.

2) คู่มือวิทยานิพนธ์ และ/หรือสารนิพนธ์

- กิตติภูมิ สมศรี. (2560). *แนวทางการบริหาร การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- จิรนนท์ สมน้อย. (2559). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จิรนาถ ฤทธิเศวตกำจร, อนันต์ ไกรบำรุง ขนิษฐา แก้วเอียด. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1. การประชุมวิชาการ.
- ทศพร หงษาชาติ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษาสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทพศักดิ์ ไครอุบล. (2561). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลัย.
- มณฑิรา มีรส. (2558). รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานีบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์. (2562). การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- วนิดา ประทุมทอง. (2567). การบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี.
- สมคิด บางโม. (2554). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์
- สุขสันต์ วงชมภู และ สำเร็จ ยุธชัย. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 มีนาคม 2560 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

แสงเทียน จิตรโชติ, ประยูร แสงใส, บุญเชิด ขานิศาสตร์, & สมหมาย จันทรเรือง. (2566). การบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สพป. ร้อยเอ็ด เขต 1. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 20(2), 45-59.

3) บทความในวารสาร

ชวนคิด มะเสนา. (2567). การศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี. Journal/บทความ (PDF)

ชุติมา พวงทอง, พรเทพ ฐัฒน. (2563). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(33), 233-244.

ปวีณา จำนกิจ, พระฮอนด้า วาตสโท, & พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส. (2566). การบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. PRIJ (บทความออนไลน์).

พระพิชาญ สุ่มคโธ(ภูประทาน) พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ พระครูชัยรัตนกร. (2563). แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, ปีที่10(ฉบับที่2), 324-325. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

พิชัยรัฐ หมั่นดวง. (2562). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร, 6(1), 255-270.

เรณูภา มีสุข (2562) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*, 13(1), 111-121.

วนิดา ประทุมทอง. (2567). การบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี.

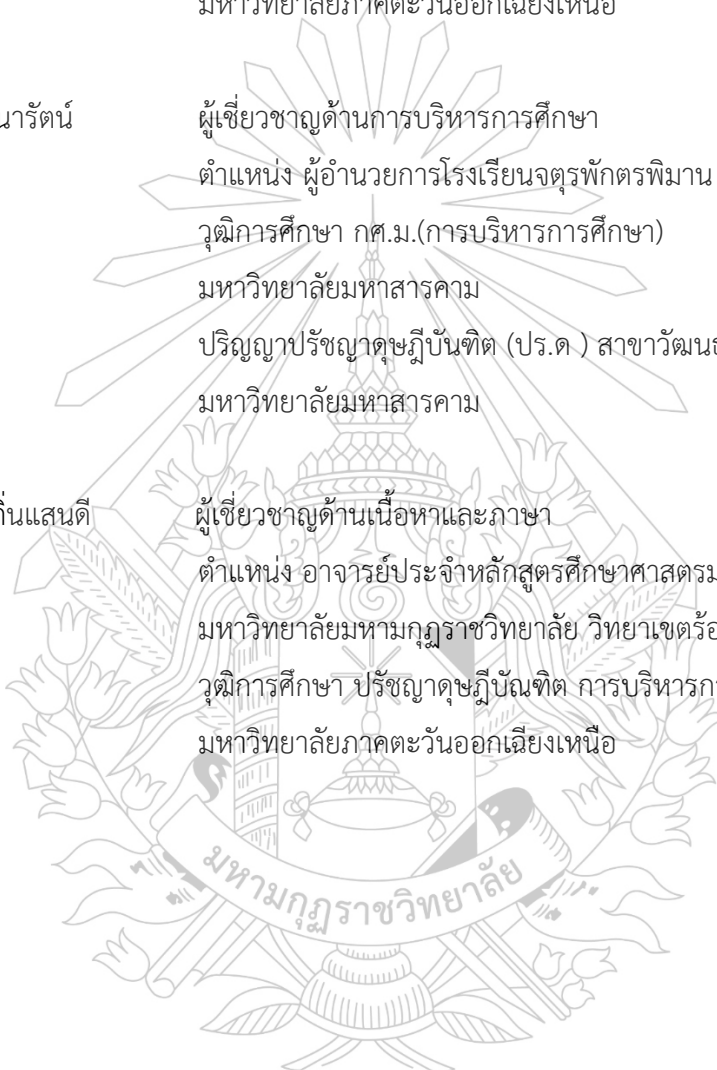
This is Mendeley biography

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

- 1) รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและตัวเลข
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(ศษ.ม.)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา (ปร.ด.)
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2) ดร.จารุณี เสนารัตน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรพักตรพิมาน
วุฒิการศึกษา กศ.ม.(การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 3) ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(ศษ.ม.)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา (ปร.ด.)
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ ขว ๗๔๑๗/ว ๐๐๗

วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง

ด้วย นางรัชฎาภรณ์ เมืองนวม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๒๐๑๑ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรร
มาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” มีความประสงค์
ขอให้ท่านเป็นผู้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียน
งานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอริยเอต จึงเจริญพรยกท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพามาเพื่อพิจารณา

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

Source
(M. S. Groom, 1968)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๐๙

วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง

ด้วย นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอโยธยา เขต ๑” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตอโยธยา

วิไลลักษณ์ ใจเย็น
อธิการบดี
มหาวิทยาลัย
(รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง)

ที่ ศธ ๐๔๑๒๑.๐๐๓/๐๘๙

โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน
ถนนธาดาน้อย
อำเภอจตุรพักตรพิมาน
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๑๘๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC)

กราบนิสการ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

อ้างถึง หนังสือราชการที่ อว ๗๙๑๗/๐๐๓๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๘

ตามที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ ดร.จารุณี เสนารัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) ให้กับ นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” นั้น

ในกรณีนี้ โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน มีความยินดีให้ ดร.จารุณี เสนารัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย (IOC) ให้กับ นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม ตามหัวข้อสารนิพนธ์ดังกล่าว

จึงกราบนิสการมาเพื่อโปรดทราบ

ขอกราบนิสการด้วยความเคารพ

(นางจารุณี เสนารัตน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรพักตรพิมาน

ฝ่ายบริหารทั่วไป

โทร ๐๔๓-๕๖๑๐๘๕

มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔

ที่ อว ๗๔๑๗/ว๐๐๘๖

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

ด้วย นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอภัยภูฏราช เขต ๑” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏราช จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

พ.ม.ร.ว.อภัยภูฏราช

(พระเมธีจันทราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตอภัยภูฏราช

ยี่สิบแปด ใช้เป็นวิทยาทานตามระเบียบของมหาวิทยาลัย
กฤษณ์ กฤษณ์ กฤษณ์ กฤษณ์ กฤษณ์ กฤษณ์ กฤษณ์ กฤษณ์
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงใหญ่ รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดงใหญ่

(๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘)

ที่ อว ๗๔๑๗/๖๐๙๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ดถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.thเลขที่รับ... ๔๕๘
13 / 05 / 68
ผู้รับ...

๓๐ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุมัติเคราะหืทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร นายสันติมา อรรถคดี

ด้วย นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” มีความ
ประสงค์ขออนุมัติเคราะหืทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการ
เขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุมัติและขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ๒๐.๗๕
เรื่อง ขออนุมัติเคราะหืทดลองใช้เครื่องมือ
C Try-out ในหน่วยงาน
เห็นความชอบ
ลงชื่อ

ทรงสิทธิ์ อรรถคดี

ขอเจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชฌีย์ เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗๒๐๐๑

โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด
เลขที่รับ.....490
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 68
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
เวลา.....
ถนนเลียงเมือง ตำบลคงคาม
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๒๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๙๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๔๑๓๗/ร๐๑๖๙

๓๐ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

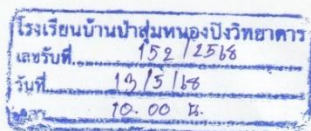
เจริญพร นายทองใส วิทยา

ด้วย นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๐๑๘ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบบการศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่าน เพื่อให้ข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุญาตและขออนุญาตมาขอพบคุณ มา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ความเห็นของรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงาน.....๒๑๑๓
เพื่อโปรด ☐ ทราบ ☒ พิจารณา ข้อเจริญพร
☐ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ☐ ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด
☒ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ☐ ฝ่ายบริหารทั่วไป เรียน ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด
รศ.ดร.ณ.เดชวิทย์ รศ.ดร.นริศวิไลวรรณ
C Try-Out พระเมธีวชิราภรณ์ จิตตวร
รองอธิการบดี ลงชื่อ.....ทนาย
ลงชื่อ.....ทนาย
วันที่.....๒๕-๔-๒๕๖๘
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี
ความเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด
☒ ทราบ ☐ อนุญาต ☐ อนุมัติ
☐ เห็นชอบตามที่เสนอ ☐ ไม่เห็นชอบ
ลงชื่อ.....ทนาย
วันที่.....๒๕-๔-๒๕๖๘
บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๒๖๔ ต่อ ๑๒๕, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๙๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๘

ที่ อว ๗๙๑๗/๑๐๑๖๕

**มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด**

ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๓๐ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เจริญพร นายสุนทร บุระพวง

ด้วย นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” มีความ
ประสงค์ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) ในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการ
เขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน
ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาทูลพิจารณาอนุเคราะห์และขออนุมัติมาขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. น. ธีรวิจิตร
(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนันท โทร. ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

เลขที่: ๖๙๙๓
วันที่: 15 พ.ค. 2553 เวลา:

☐ อำนวยการ ☐ แผนกฯ ☐ ส่งเสริมจัดการศึกษา
☐ บุคคล ☐ นิเทศฯ ☐ ส่งเสริมการศึกษา
☐ การเงินฯ ☐ ตรวจสอบ ☐ พัฒนาครูฯ

ที่ อว ๐๕๑๓/๐๕๑๑

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ด้วย นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. เจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗ ๒๐๐๑

นักศึกษา โทร. ๐๙๔ ๓๖๘๖๗๖

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สพป.ร้อยเอ็ด เขต ๑ (กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา)

ที่

วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบการเขียนงานสารนิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ต้นเรื่อง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขออนุมัติขอความเห็นชอบการเขียนงานสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณ” ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้แก่นางสาวรัชฎาภรณ์ เมืองนาม รหัสนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๓๒๐๑๘ เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณ” ตามหลักสูตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเสนอมาพร้อมนี้

เห็นควรดำเนินการ/เพื่อโปรดพิจารณา

๑. ทราบ/ให้ความอนุเคราะห์
๒. ประชาสัมพันธ์ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

(นางดวงใจ สังขะวัน)

ร.ก.ผอ.กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

-นาย ใด เนินทอง

(นางบุษกร แสงประเสริฐ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑
 ผู้บังคับการกองบังคับการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑
 กลุ่มบริหารงานทั่วไป

ที่ ศธ ๐๔๑๒๑/ว๑๖๖๗

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ร้อยเอ็ด เขต ๑ ถนนรณชัยชาญยุทธ

ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้แก่ นางสาวรัชฎาภรณ์ เมืองนาม รหัสนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๓๒๐๑๘ เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางบุษกร แสนะบุศุข)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒
 ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑
 ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

มหาวิทยาลัย

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สพ.ร.อ. เขต ๑

นางดวงใจ สังขะวัน โทร. ๐๙๕๑๙๖๗๔๑๓

“เรียนดี มีความสุข”

จนท./ร่าง/พิมพ์

.....ผอ.กลุ่ม/ตรวจ

.....รอง ผอ.

ที่ ศร ๐๔๑๒๑/๖๑๖๖๗

โรงเรียนหนองบัวดีห่อเตาฉนวนมอญ
วันที่ 34
วันที่ 28 11-9 68
เวลา 10.00 น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต ๑ ถนนรัชชูปถัมภ์
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้แก่ นางสาววิภาภรณ์ เมืองนาม รหัสนักศึกษา
๖๖๐๒๙๔๐๓๐๑๘ เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณ
ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัด ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ราชชนนีเจ็ดสิ่งดีที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นางบุษกร แสงระบุตร)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๒
ทำหน้าที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑
ราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ใบขึ้น นอ. ร. พินิจพิเคราะห์/พินิจพิจารณา
- นทส. ตร | กอช หอจดหมายเหตุฯ กรมศิลปากร
- กองตรวจการ ปราบปราม
- ทนทศ ม.
กร

๒๕/๖/๖๘

$\frac{1}{\sqrt{2}} \begin{pmatrix} 1 & i \\ -1 & i \end{pmatrix}$

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

๑๖๖๒

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สพป.รอ. เขต ๑

นางดวงใจ สัมมะวัน โทร. ๐๙๕๑๙๖๗๔๑๓

28 Nov. 68

“เรียนดี มีความสุข”

ที่ ศธ ๐๔๑๒๑/ว๑๖๖๗

รับแล้ว ๑
30 / พ.ค. / ๖๘
.....
เลขที่ 88 / ๖8
.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต ๑ ถนนรัชชูปถัมภ์
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้แก่ นางสาวรัชฎาภรณ์ เมืองนาม รหัสนักศึกษา
๖๖๒๐๓๔๐๓๒๐๑๘ เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณ
ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ถึงศักดิ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัด ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย รายละเอียดดังลิงก์ที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

นางบุษกร แสงระบุตร

เขียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไตรมิตรวิทยา

ด้วยเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

1107-98-5

.....

○ กรมวิชาการ ○ กรมการปกครอง
○ กรมการขนส่งทางบก ○ กรมการขนส่งทางบก

เพื่อทราบ

๐ เล่ากล่าว

(ลงชื่อ).....

John C. ...

12

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศ

นางดวงใจ สัมมะวัน โทร. ๐๙๕๑๓

“เรียนดี มีความสุข”

ที่ ศร ๐๔๑๒๑/๖๑๖๖๗

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ร้อยเอ็ด เขต ๑ ถนนรัชชูปถัมภ์
ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้แก่ นางสาวรัชฎาภรณ์ เมืองนาม รหัสนักศึกษา
๖๖๒๐๓๕๐๓๐๑๘ เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณ
ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านผู้บริหาร
สถานศึกษาในสังกัด ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

លេខ ០០.១៩.៣៤៣៣៣៣៣៣

100) 10 ความหมายของ (ก) 1. การที่บุคคลหนึ่งมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น

1902-1903

โรงเรียนมาเฟีย

30 N O 68

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สพป.รอ. เขต ๑

นางดวงใจ สัมมะวัน โทร. ๐๙๕๑๙๖๗๔๑๓

“เรียนดี มีความสุข”

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สพป.ร้อยเอ็ด เขต ๑ (กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา)

ที่

วันที่

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง

ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

เรียน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

ต้นเรื่อง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้แก่ นางสาวรัชฎาภรณ์ เมืองนาม รหัสนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๓๒๐๑๘ เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑” รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเสนอมาพร้อมนี้

เห็นควรดำเนินการ/เพื่อโปรดพิจารณา

๑. ทราบ/ให้ความอนุเคราะห์
๒. ประชาสัมพันธ์ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

(นางดวงใจ สังขะวัน)

ร.ก.ผอ.กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

- พงษ์ ใดเงินทอง

(นางบุษกร แสงนิษฐ)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๒
ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑

มหาวิทยาลัย

ที่ ศร๐๔๑๒๑.๐๒๖/๔๕

โรงเรียนบ้านกอกวิทยาการ

๑๘๙ หมู่ ๑๕ ต.คงแดง อ.จตุรพักตรพิมาน

จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๑๘๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม

จำนวน ๓ ชุด

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษา
ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย นั้น

บัดนี้โรงเรียนบ้านกอกวิทยาการ ได้ดำเนินการตอบแบบสอบถามดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และได้ส่ง
เอกสารมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิทักษ์ ภูศรีสุทธิ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกอกวิทยาการ

งานธุรการ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาการ

โทร. ๐๘๐-๐๘๕๑๒๐๒

๐๖๔-๓๓๕๓๔๕๔

มหาวิทยาลัย

“เรียนดี มีความสุข”

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์โดยภาพรวมไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานอย่างใดจึงให้ท่านโปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scales) มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

4. คำตอบของท่านในแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ โดยเสนอผลการศึกษาในภาพรวมไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน้าที่การงานของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

นางรัชฎาภรณ์ เมืองนาม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1.ตำแหน่ง

- ☐ 1. ผู้บริหารสถานศึกษา
- ☐ 2. ครูการเงิน

2.ระดับการศึกษา

- ☐ 1. ปริญญาตรี
- ☐ 2. สูงกว่าปริญญาตรี

3.ประสบการณ์ทำงาน

- ☐ 1. ต่ำกว่า 5 ปี
- ☐ 2. 5-10 ปี
- ☐ 3. มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยมาก

แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ					
1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษา โดยยึดกฎระเบียบการเงินและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด (หลักนิติธรรม)					
2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำระเบียบการเงินและเสนอของบประมาณของสถานศึกษา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษา (หลักคุณธรรมจริยธรรม)					
3) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งประมาณในสถานศึกษา					
4) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ (หลักการรับผิดชอบต่อสังคม/สามารถตรวจสอบได้)					
5) ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าและสมบูรณ์ มีความโปร่งใสสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้					

แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
2) การบริหารจัดการงบประมาณ					
6) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณใน สถานศึกษาโดยยึดตามระเบียบข้อบังคับการเงินด้วยความ ซื่อสัตย์					
7) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณใน สถานศึกษาตามแผนงานโดยการบริหารจัดการอย่าง คุ้มค่า					
8) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการอย่าง					
9) ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อ ระบบงาน					
10) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรใน สถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดสรร งบประมาณ โดยยึดตามข้อตกลงของสถานศึกษา					
11) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้ เป็นไปตามกรอบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรของ สถานศึกษา ตามหลักความโปร่งใส					
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล					
12) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณของสถานศึกษาโดยยึด กฎระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความถูกต้อง (หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้)					
13) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการกำกับ ตรวจสอบติดตาม และป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการ ที่มีความเสี่ยงสูง (หลักประสิทธิผล)					

แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
14) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนและดำเนินการ ตรวจสอบติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการ ตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา					
15) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำข้อสรุปผลการ ตรวจสอบติดตามและนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่ อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้ สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์					
16) ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติ การประจำปีของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า					
17) ผู้บริหารสถานศึกษามีการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อ การดำเนินการตรวจสอบตามหลักความโปร่งใส					
18) ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลการดำเนินการ ตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
4. การระดมทรัพยากร					
19) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการทรัพยากรและการ ระดมทรัพยากรโดยคำนึงถึงกฎ ระเบียบและข้อบังคับ ด้วยความถูกต้อง (หลักประสิทธิภาพ)					
20) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำอาคารสิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ทางการเรียน แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและ นอกสถานศึกษาอย่างพอเพียง (หลักการตอบสนอง)					
21) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน โดยตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในสถานศึกษา ทรัพยากรเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมใน การจัดหาทรัพยากร(หลักการมีส่วนร่วม)					

แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
22) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและกองทุนสวัสดิการเพื่อ การศึกษา อย่างคุ้มค่าและโปร่งใส					
5. การบริหารการเงิน					
23) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเบิกจ่ายเงินและ ปฏิบัติ ตามแนวทางการรับเงินตามระเบียบ กระทรวงการคลังด้วยความซื่อสัตย์					
24) ผู้บริหารสถานศึกษามีการเบิกจ่ายเงินตามกฎระเบียบ อย่างโปร่งใส (หลักเปิดเผย/ความโปร่งใส)					
25) ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักฐานแสดงการเบิก-จ่ายเงิน ที่สามารถตรวจสอบได้					
26) ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการยืมเงินตาม กระทรวงการคลังกำหนด (หลักนิติธรรม)					
27) ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษาเงิน ของสถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตาม ระเบียบการเงิน(หลักการกระจายอำนาจ)					
28) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและความ รับผิดชอบในการบริหารการเงินของสถานศึกษา อย่าง คุ้มค่าและตรวจสอบ					
29) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำทะเบียนคุมเงินสดเพื่อเป็น หลักฐานให้ตรวจสอบ					
30) ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม และกำกับดูแลการ ดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามระเบียบการเงินที่ กำหนดไว้ นอกจากนี้ต้องมีระบบข้อมูลเชื่อถือได้					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล

.....

.....

.....

2. การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล

.....

.....

.....

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลตามหลักธรรมาภิบาล

.....

.....

.....

4. การระดมทรัพยากรตามหลักธรรมาภิบาล

.....

.....

.....

5. การบริหารการเงินตามหลักธรรมาภิบาล

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ของเครื่องมือวิจัย
(Index of Item Objective Congruence)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1) รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา (ปร.ด.)

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) ดร.จารุณี เสนารัตน์

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนจตุรพักตรพิมาน

วุฒิการศึกษา กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวัฒนธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3) ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต การบริหารการศึกษา (ปร.ด.)

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เกณฑ์การประเมิน

ขอให้ท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญโปรดอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยซึ่งเป็นแบบสอบถาม
ความคิดเห็นระดับแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ขอให้พิจารณาแบบสอบถามโดยทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญซึ่งผู้วิจัยจะนำจากการประเมินของท่านมา
พิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตัวเลขแต่ละช่องประเมินมีความหมายดังนี้

+1 หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “สอดคล้อง”
0 หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “ไม่แน่ใจ”
-1 หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “ไม่สอดคล้อง”

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
แนวทางการบริหารงานงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

ประเด็นคำถาม	คะแนน ความคิดเห็น ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			ΣR	IOC	เทียบกับ เกณฑ์
	1	2	3			
1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ						
1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำและเสนอของบประมาณของสถานศึกษา โดยยึดกฎระเบียบการเงินและข้อบังคับอย่างเคร่งครัด (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำระเบียบการเงินและเสนอของบประมาณของสถานศึกษา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของสถานศึกษา (หลักคุณธรรมจริยธรรม)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งประมาณในสถานศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อ การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณตามแผนปฏิบัติการ(หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5) ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักการใช้งบประมาณของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าและสมบูรณ์ มีความโปร่งใสสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ (หลักเปิดเผย/ความโปร่งใส)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
2) การจัดสรรงบประมาณตาม						
6) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาโดยยึดตามระเบียบข้อบังคับการเงินด้วยความซื่อสัตย์ (หลักคุณธรรม/จริยธรรม)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นคำถาม	คะแนน ความคิดเห็น ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			ΣR	IOC	เทียบกับ เกณฑ์
	1	2	3			
7) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษาตามแผนงานโดยการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่า (หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของโครงการตามแผนงานหรือแผนปฏิบัติการอย่างเคร่งครัด (หลักประสิทธิผล)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
9) ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อระบบงาน (หลักภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
10) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดสรรงบประมาณ โดยยึดตามข้อตกลงของสถานศึกษา (หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
11) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามกรอบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรของสถานศึกษาตามหลักความโปร่งใส (หลักเปิดเผย/หลักความโปร่งใส)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล						
12) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษาโดยยึดกฎระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาด้วยความถูกต้อง (หลักภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
13) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตาม และป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง (หลักประสิทธิผล)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
14) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำแผนและดำเนินการตรวจสอบติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ประเด็นคำถาม	คะแนน ความคิดเห็น ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			ΣR	IOC	เทียบกับ เกณฑ์
	1	2	3			
ตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มี ความเสี่ยงสูง(หลักประสิทธิผล)						
15) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดทำข้อสรุปผลการ ตรวจสอบติดตามและนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจ ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษา เร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์ (หลักประสิทธิผล)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
16) ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติ การประจำปี ของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า (หลัก ประสิทธิภาพ/ คุ้มค่า)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
17) ผู้บริหารสถานศึกษามีการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อ การดำเนินการตรวจสอบตามหลักความโปร่งใส (หลักเปิดเผย/หลักความโปร่งใส)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
18) ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลการดำเนินการ ตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4. การระดมทรัพยากร						
19) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการทรัพยากรและการ ระดมทรัพยากรโดยคำนึงถึงกฎ ระเบียบและข้อบังคับด้วย ความถูกต้อง (หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
20) ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาอาคารสิ่งก่อสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ทางการเรียน แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอก สถานศึกษาอย่างพอเพียง (หลักการตอบสนอง)	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
21) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน โดยตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหา	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ประเด็นคำถาม	คะแนน ความคิดเห็น ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			ΣR	IOC	เทียบกับ เกณฑ์
	1	2	3			
ทรัพยากร (หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหา ฉันทามติ)						
22) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการรายได้และผลประโยชน์ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและกองทุนสวัสดิการเพื่อ การศึกษา อย่างคุ้มค่าและโปร่งใส (หลักเปิดเผย/ความ โปร่งใส)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5. การบริหารการเงิน						
23) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเบิกจ่ายเงินและปฏิบัติ ตามแนวทางการรับเงินตามระเบียบกระทรวงการคลังด้วย ความซื่อสัตย์ (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
24) ผู้บริหารสถานศึกษามีการเบิกจ่ายเงินตามกฎหมายระเบียบ อย่างโปร่งใส (หลักเปิดเผย/ความโปร่งใส)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
25) ผู้บริหารสถานศึกษามีหลักฐานแสดงการเบิก-จ่ายเงิน ที่สามารถตรวจสอบได้ (หลักภาระรับผิดชอบ/สามารถ ตรวจสอบได้)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
26) ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการยืมเงินตาม กระทรวงการคลังกำหนด (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
27) ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษาเงินของ สถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบ การเงิน(หลักการกระจายอำนาจ)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
28) ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและความ รับผิดชอบในการบริหารการเงินของสถานศึกษา อย่าง คุ้มค่าและตรวจสอบได้ (หลักภาระรับผิดชอบ/สามารถ ตรวจสอบได้)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

ประเด็นคำถาม	คะแนน ความคิดเห็น ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			ΣR	IOC	เทียบกับ เกณฑ์
	1	2	3			
29) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำทะเบียนคุมเงินสดเพื่อเป็นหลักฐานให้ตรวจสอบ (หลักภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
30) ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม และกำกับดูแลการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามระเบียบการเงินที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ต้องมีระบบข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบัน และครอบคลุมการดำเนินงานทางการเงินทุกด้าน (หลักนิติธรรม)	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

สูตร
$$\Sigma R = \frac{IOC}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ: ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ -0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ของเครื่องมือเพื่อการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 สอดคล้องทุกข้อ

การหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables
in the procedure.

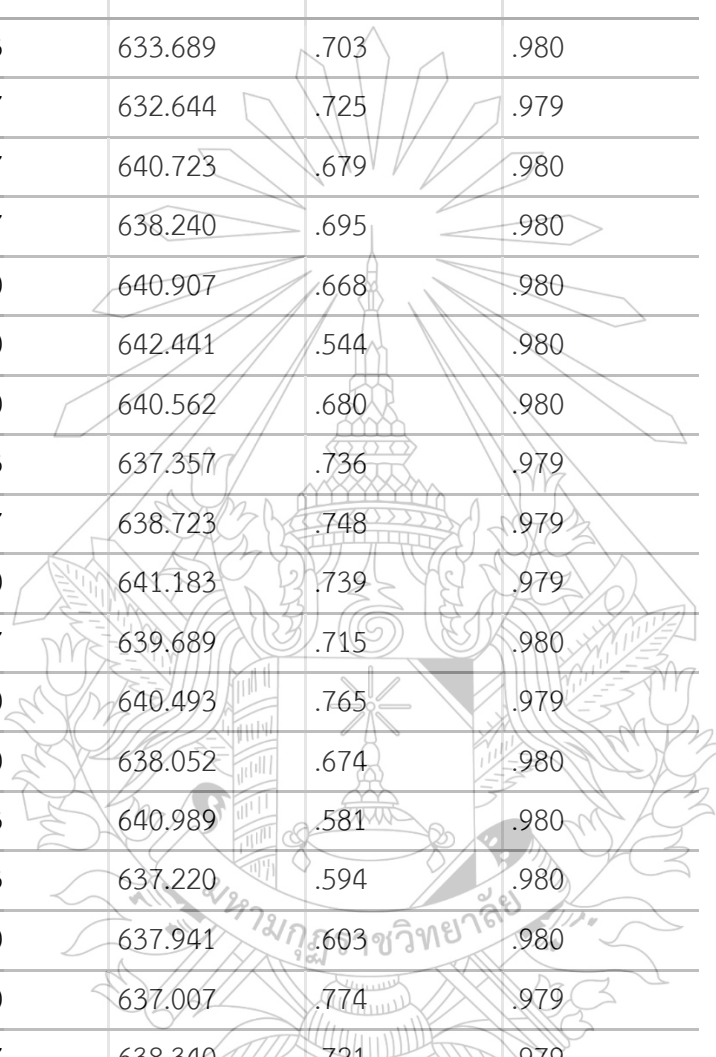
Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.980	30

ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สันโดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation)
ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .542 -.883

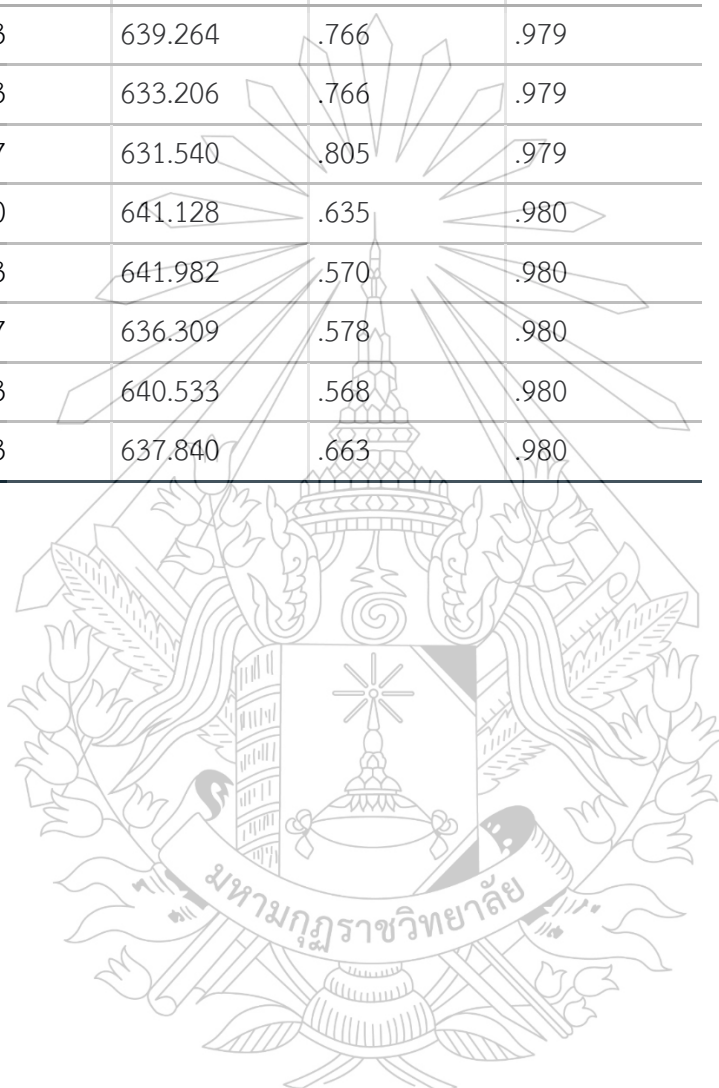
Item-Total Statistics

	Scale	Corrected	Cronbach's	
	Mean if	if Item-	Alpha if Item	
	Item Deleted	Item Deleted	Deleted	
	Item Deleted	Correlation		
a1	218.20	642.924	.883	.979
a2	218.20	642.924	.883	.979
a3	218.57	634.875	.689	.980
a4	218.53	634.671	.760	.979
a5	218.53	634.051	.778	.979
a6	218.53	635.292	.741	.979
a7	218.50	639.638	.580	.980
a8	218.47	638.947	.664	.980
a9	218.27	642.064	.757	.979
a10	218.30	642.562	.612	.980
a11	218.53	637.223	.684	.980
a12	218.50	635.500	.697	.980
a13	218.57	636.737	.600	.980
a14	218.60	636.524	.635	.980

a15	218.53	637.016	.690	.980
a16	218.50	638.534	.659	.980
a17	218.50	638.328	.666	.980
a18	218.23	641.909	.638	.980
a19	218.53	638.602	.643	.980
a20	218.47	639.016	.612	.980
a21	218.63	633.689	.703	.980
a22	218.67	632.644	.725	.979
a23	218.37	640.723	.679	.980
a24	218.37	638.240	.695	.980
a25	218.30	640.907	.668	.980
a26	218.20	642.441	.544	.980
a27	218.30	640.562	.680	.980
a28	218.43	637.357	.736	.979
a29	218.37	638.723	.748	.979
a30	218.30	641.183	.739	.979
a31	218.37	639.689	.715	.980
a32	218.30	640.493	.765	.979
a33	218.50	638.052	.674	.980
a34	218.33	640.989	.581	.980
a35	218.43	637.220	.594	.980
a36	218.30	637.941	.603	.980
a37	218.40	637.007	.774	.979
b1	218.27	638.340	.721	.979
b2	218.30	638.493	.630	.980
b3	218.13	644.464	.542	.980
b4	218.30	640.493	.682	.980
b5	218.47	637.085	.722	.979
b6	218.57	633.909	.673	.980

b7	218.60	634.317	.695	.980
b8	218.50	634.190	.687	.980
b9	218.43	636.254	.710	.980
b10	218.30	639.597	.649	.980
b11	218.17	642.420	.717	.980
b12	218.33	639.333	.688	.980
b13	218.33	639.264	.766	.979
b14	218.63	633.206	.766	.979
b15	218.67	631.540	.805	.979
b16	218.10	641.128	.635	.980
b17	218.13	641.982	.570	.980
b18	218.37	636.309	.578	.980
b19	218.13	640.533	.568	.980
b20	218.43	637.840	.663	.980

ภาคผนวก ฉ
ตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน
(Krejcie and Morgan)

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ

Krejcie and Morgan

จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัว อย่าง
10	10	150	108	460	210	2,200	327
15	14	160	113	480	214	2,400	331
20	19	170	118	500	217	2,600	335
25	24	180	123	550	226	2,800	338
30	28	190	127	600	234	3,000	341
35	32	200	132	650	242	3,500	346
40	36	210	136	700	248	4,000	351
45	40	220	140	750	254	4,500	354
50	44	230	144	800	260	5,000	357
55	48	240	148	850	265	6,000	361
60	52	250	152	900	269	7,000	364
65	56	260	155	950	274	8,000	367
70	59	270	159	1,000	278	9,000	368
75	63	280	162	1,100	285	10,000	370
80	66	290	165	1,200	291	15,000	375
85	70	300	169	1,300	297	20,000	377
90	73	320	175	1,400	302	30,000	379
95	76	340	181	1,500	306	40,000	380
100	80	360	186	1,600	310	50,000	381
110	86	380	191	1,700	313	75,000	382
120	92	400	196	1,800	317	10,0000	384
130	97	420	201	1,900	320		
140	103	440	205	2,000	322		

(ที่มา Robert V Krejcie and Earyle W. Morgan, 1970 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

ชื่อ	รัชฎาภรณ์ เมืองนาม
วัน เดือน ปี เกิด	วัน พุธ ที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	ร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขา เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พุทธศักราช 2547 ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตมหาสารคาม พุทธศักราช 2547
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 213 บ้านร่องคำ หมู่ที่ 3 ตำบลป่าสังข์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด 45180 E-mail : ratchadaporn1212a @gmail.com Tel.Mobile : 094-3686676 ID.Line : 0885398504
ผลงานตีพิมพ์	
รางวัลที่ได้รับ	

